

И БРОЈ 106

ЗВО

В ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА
ДВОНЕДЕЉНИК

12/2014
ГОДИНА VIII

О
Р

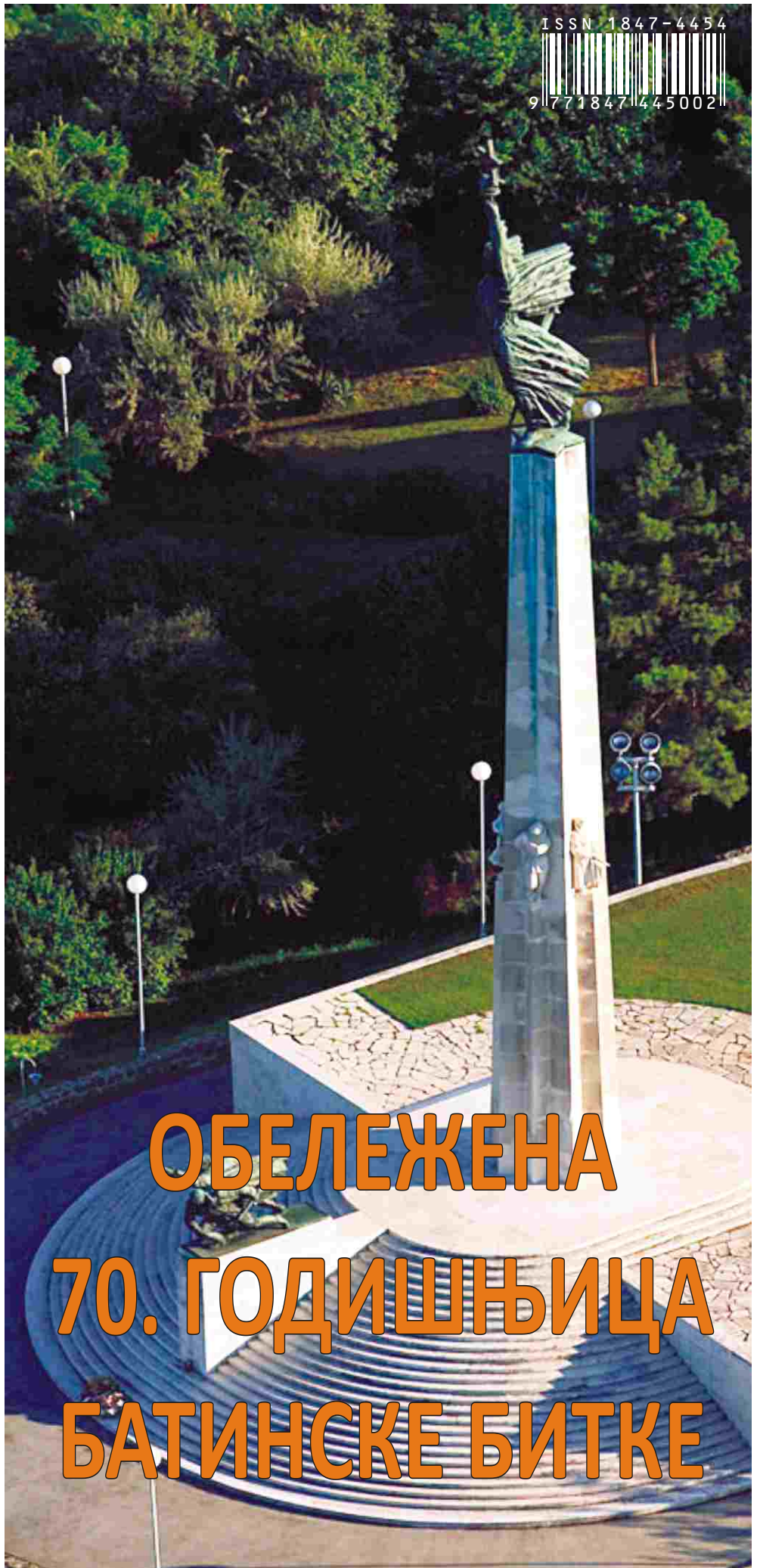
ISSN 1847-4454

НА ПАРОХИЈСКОМ
ДОМУ У ВИНКОВЦИМА
ОСВАНУЛИ УСТАШКИ
ГРАФИТИ (стр. 5)

ЗАБРИЊАВА ЛИ
ИКОГА СВЕ ВЕЋЕ
ИСЕЉАВАЊЕ
СТАНОВНИШТВА?
(стр. 8 и 9)

**ОБЕЛЕЖЕНА
70. ГОДИШЊИЦА
БАТИНСКЕ БИТКЕ**

ОБЕЛЕЖЕНО 70 ГОДИНА ОД БАТИНСКЕ БИТКЕ

фото: www.ranogajlo.com

које су се повлачиле преко Грчке и Македоније да би се спојиле са снагама на овој територији што би за нас било јако неповољно и рат би се сигурно другачије завршио и дуже би трајао. Срећа је била та што смо имали за савезнике Црвену армију која је била далеко опремљенија и савладали смо непријатеља што је довело до коначног ослобођења Војводине, Србије и Барање, каже председник СУБНОР-а АП Војводине **Светомир Атанацковић**.

Након полагања венаца програм је настављен у Белом Манастиру где је на свечаној академији било речи о значају Батинске операције као и целокупној антифашистичкој борби. Свечаност је отворио градоначелник Белог Манастира **Иван Добош**, а текст професора **Пере Матића** о важности Батинске битке прочитао је професор **Никола Живковић**. Окупљене је поздравио домаћин, пред-

ДАН КАДА ЈЕ ОСЛОБОЂЕНА БАРАЊА

Преласком Дунава код Батине јединица Црвене армије и Народноослободилачке војске Југославије 11. новембра 1944. године отпочела је Батинска операција која је окончана 29. новембра и довела до ослобођења Барање од фашизма. Обележавање седамдесет година од овог догађаја организовано је управо 29. новембра. Сећање на догађаје од пре седам деценија и ослобођења Барање од фашизма отпочело је полагањем венаца код споменика Победе на меморијалном комплексу Батинске битке у истоименом селу.

Почаст погинулим учесницима одали су изасланици председника државе, Сабора и Владе Републике Хрватске, амбасаде Ру-

сије, амбасаде Републике Србије и генералног конзулата РС у Вуковару, Заједничког већа општина, Осјечко-барањске жупаније, Савеза антифашистичких бораца РХ, Заједнице удружења антифашистичких бораца и антифашиста ОБ жупаније, као и антифашистичка удружења из Вуковара, Апатина, Сомбора, Суботице, Шида и Брчког.

Батинска битка је вођена између Црвене армије и НОВЈ са једне и немачког Вермахта и његових савезника са друге стране. У овој операцији погинуло је око 1.500 припадника 57. армије Црвене армије и око 500 припадника 51. војвођанске дивизије. Циљ домаћих антифашиста био је ослобођење Барање као корак у коначном ослобођењу Југославије, док је циљ црвеноармејаца био отворити два правца према Будимпешти и Бечу. Битка код Батине је једна од највећих у Југославији по количини снага учесника, интензитету борби и стратешком значају.

На територији Војводине данас живи још 65 учесника ове битке.

- То је била једна од најзначајнијих и најтежих битака у Другом светском рату на просторима Југославије због тога јој се даје велика пажња и велико признање. Она је значила заустављање непријатељских снага и групе армија

седник Заједнице удружења антифашистичких бораца и антифашиста ОБ жупаније **Никола Опачић**, а гостима су се у пригодним говорима обратили и председник жупанијске скупштине **Антун Капраљевић**, потпредседник САБА РХ **Иван Фумић**, у име председника републике говорио је бригадни генерал **Синиша Јурковић**, у име премијера пуковник **Иван Грујић**, а у име председника Сабора **Домагој Хајдуковић**.

Након предавања програм је завршен културно-уметничким програмом на коме су наступила беломанастирска културно-уметничка друштва ХКУД „Бели Манастир“ и СКУД „Јован Лазић“. Ученица музичке школе „Фрањо Кухач“ из Осиека **Александра Вукадиновић** отпевала је за клавиром руску песму „Нам нужна адна победа“.

Забрињава чињеница да су водећи хрватски политичари на годишњицу једне од највећих битака 2. св. рата послали само изасланике. **Никола Милојевић**

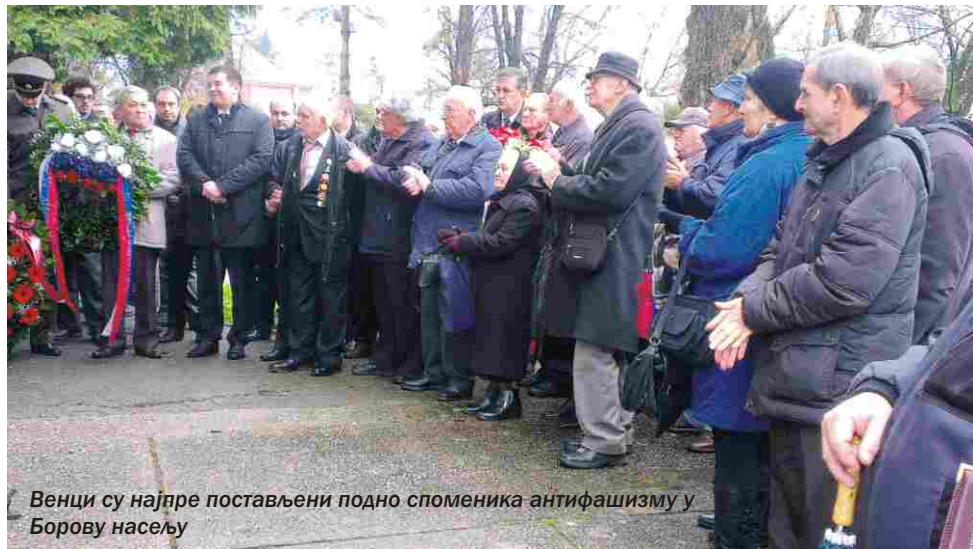
Делегација СДСС-а и ЗВО-а полаже венац код споменика на Батини

Председник ЗУАБА Осјечко-барањске жупаније, Никола Опачић

У ПРОГРАМУ ОБЕЛЕЖАВАЊА 70.ГОДИШЊИЦЕ ДЕСАНТА НА ДУНАВ ПРИСУСТВОВАО И БОРАЦ ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ КОЈИ ЈЕ ПРВИ ПУТ НАКОН ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ПОСЕТИО ВУКОВАР

У Вуковару је 7. децембра обележена 70. годишњица Десанта на Дунав. У организацији Заједнице удружења антифашистичких бораца и антифашиста Вуковарско-сремске жупаније и Удружења антифашистичких бораца и антифашиста града Вуковара тим поводом одана је почаст свим борцима палим у биткама за ослобођење Вуковара од фашистичких окупатора. Ове године годишњица десанта је сем уобичајног полагања венаца на споменике антифашистичке борбе, обележена и пропратним активностима. У кући нобеловца Лавослава Ружичке у Вуковару постављена је изложба фотографија и докумената везаних за ову војну операцију из 1944.године те одржана трибина о овом

Венци су најпре постављени подно споменика антифашизму у Борову насељу

ОБЕЛЕЖЕН ПРВИ ПОКУШАЈ ОСЛОБАЂАЊА ВУКОВАРА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

догађају.

- Ноћу између 7. и 12. децембра 1944. године јединице Народноослободилачке војске, тачније 5. Војвођанска бригада и јединице Црвене армије почеле су да форсирају Дунав. Намера је била да изврше деблокаду Вуковара, односно да се споје са јединицама из правца Сотина и Берка, како би завршили војну операцију и пробили Сремски фронт. Нажалост то нису успели. Три дана су држали мостобран у дужини од 3 км, међутим јединице из правца Сотина нису успеле да се повежу, тако да је први покушај ослобођења Вуковара и пробоја Сремског фронта пропао, подсећа нас председник Удружења антифашистичких бораца и антифашиста Вуковар, **Лазо Ђокић**.

Централно дешавање поводом обележавања 70. годишњице Десанта на Дунав уприличено је код споменика црвеноармејцима у Борову Насељу где су у преподневним часовима венце положили многобројне делегације. Први венац положио је живи учесник овог десанта, борац Црвене армије **Зорје Бењамин Николајевич** који се овим поводом вратио у Вуковар где је изгубио три најбоља друга. Као четрнаестогодишњи руски морнар бродом је са Одесе кренуо у борбе на Сремском фронту.

- Пресрећан сам што ми се пружила могућност да дођем овде, после толико времена, прошло је 70 година. Дошао сам овде где сам искусио рат и почастован сам што сам се упознао са југословенским војницима и народом. Био сам борац у руској морнарици и овде сам сахранио три најбоља

друга са мог брода. Срећан сам што се њихова имена налазе овде. Међу њима је и командир мог брода, за којим патим и плачем и данас, прича Николајевич.

Још увек се сећа Дунава и борби које су вођене на Сремском фронту.

- Имао сам петнаест година, па су ме другови ради веће сигурности пребацили на други брод. Међутим, ноћу сам се искрао и препливао назад на свој ратни брод. Када су ме угледали затворили су ме у одељење где се налазио акумулатор, које је у току борби било запаљено и где сам се скоро угушио од дима. Због учешћа у борбама за ослобођење Вуковара у Русији су ми 1948. године доделили орден, рекао је Зорје Бењамин Николајевич.

Након што су почаст борцима НОВЈ и Црвене армије одали у Борову насељу, учесници овог скупа положили су венац на споменик-стурницу у близини вуковарске болнице, те на попришту битке, односно венац је пуштен и у Дунав. Програм поводом обележавања 70. годишњице Десанта на Дунав настављен је у кући нобеловца Лавослава Ружичке у Вуковару где је постављена изложба фотографија и до-

кумената везаних за ову војну операцију из 1944. године те одржана трибина о овом догађају.

Почаст палим борцима и учесницима антифашистичке борбе одали су: удружења антифашистичких бораца и антифашиста са простора Вуковарско-сремске жупаније, Хрватске, Србије, Босне и Херцеговине, делегација амбасаде и генералног конзулата РС у Вуковару, Руске амбасаде у Хрватској, Вуковарско-сремске жупаније, представници Друштва хрватско-руског пријатељства, делегација Самосталне демократске српске странке и Заједничког већа општина, док је од представника већинског народа венац положила једино делегација СДП-а.

Јадранка Јаћимовић-Иван

Руска делегација и учесник десанта на Дунаву Зорје Бењамин Николајевич (у средини)

пише: Славко Бубало

● *Ови, који нам се великодушно нуде као спасиоци, немају намеру да говоре о садашњости. Они су увек загледи или у далеку прошлост из које црпе националне митове, или у будућност која је дакако, у главном светла и лепа. О ономе што је било недавно не желе да причају јер немају чиме да се похвале, а будућност је увек захвална тема јер је она вечита непознаница.*

Народ ко народ, воли кад га лажу и свој избор сужава на оне који лажу лепше, маштовитије, једноставно пада на слаткоречивост. Истину нико не воли да чује јер истина боли, истина је сурова и не да се улепшати.

НАШЕ ВРЕМЕ ТРОШЕ КАО ДА ЈЕ ЊИХОВО

„Овај свет је оштро подељен на два дела. На будале и на оне који трпе. Пуно је будала овде и лаковерних људи које је лако купити и још лакше завести. Ти домаћини мисле да је њима дато да потроше као своје све време једног народа, као да иза њих ништа више не може да се догоди. А овај простор је шкрт кад треба да изнедри човека са мисијом, човека даровитог, који може да види бар један век унапред. Зато се овде стално страда. Живи се стихијски, примитивно и сви непрестано страдамо. Ех, Балкан.“

Овај монолог из филма Дарка Бајића „Балканска правила“, који је изговорио легендарни српски глумац Данило Бата Стојковић више него истинито осликава сву трагику и узалудност живота који живимо сви ми рођени и настањени на овим просторима. Препуштени смо на бригу онима који брину само своје бриге и бриге оних којима служе. Лаковеран и поводљив, народ какав је наш, а кад кажем народ не мислим на неки посебан народ него на све нас који у овој земљи живимо, лак је плен за манипулацију сваке врсте. Подложан да верује празним речима и обећањима и слеп да види даље од носа. Народ бауља у редовима на изборима који буду, прођу и ништа се не промени, односно, промени се, али на горе.

Народ има кратко памћење и као кокош која не зна да се врати тамо откуда је дошла дозвољава да га сатерују у двориште и задовољи се зрневљем које му газда великодушно баци у страху да сутра можда неће добити ни то. У очекивању новог дана забавља се гледајући на малим екранима суђења политичарима огрезлим у криминалу и корупцији, преносе седница Сабора који доноси бесмислене декларације и исто тако бесмислене изјаве председничких кандидата чија је улога у држави мало важнија од улоге неког чиновника у државној управи.

У очајничкој жељи да неке припада, да се определи између два поларизована царства, народ слепо прати вође које, го-

тово по правилу, бирају тренутно јачу страну уместо да размишљају унапред и гледају шта је за земљу и народ боље на дуже стазе, ако је могуће бар за следећих пет година, јер оних који мисле цео век унапред, како је закључио и Бата у свом монологу, одавно више нема. Ови, који нам се великодушно нуде као спасиоци, немају намеру да говоре о садашњости, они су увек загледи или у далеку прошлост из које црпе националне митове, или у будућност која је дакако, у главном светла и лепа. О ономе што је било недавно не желе да причају јер немају чиме да се похвале, а будућност је увек захвална тема јер је она вечита непознаница.

Народ ко народ, воли кад га лажу и свој избор сужава на оне који лажу лепше, маштовитије, једноставно пада на слаткоречивост. Истину нико не воли да чује јер истина боли, истина је сурова и не да се улепшати.

А која је наша истина?

Бруто друштвени производ Хрватске већ је шест година у паду и по свему судећи тај тренд ће се наставити и даље. Да ли вам ишта говори овај број 53.030.379.086.40? Не? Е толико евра износи наш тренутни спољни дуг и расте из сата у сат. Словима то износи педесеттри милијарде тридесет милиона тристоседамдесетдевет хиљада осамдесетшест евра и четрдесет центи. А овај 311.894? То је број незапослених у Хрватској у којој ради само око 1.400.000 људи. Однос између радника и пензионера још у мају ове године био је 0,88:1. Криза је угасила преко 20.000 фирми. Страна улагања у Хрватску ове године пала су за 60 одсто. Од 2008. године Хрватску је напустило преко 150.000 хиљада младих људи. На попису најкорумпиранијих земаља на свету Хрватска је у самом врху на 61. месту. Хрватска има највишу стопу ризика од сиромаштва од свих земаља Европске уније, готово 1.400.000 грађана је сиромашно. У Хрватској живи близу 10.000 бескућника. Преко 70.000 људи у Хрватској ради, а не прима плату.

Треба ли вам још истине? Које лажи могу да улепшају ове бројеве? Да ли вам је сада јасно зашто се стално прича о далекој прошлости и будућности, усташама и партизанима, удбашима и југословенима, домовинском рату и Шешелу, ћирилицу? Могу ли Иво Јосиповић, Колинда Грабар Китаровић, Милан Кујунџић и сви други кандидати за председнички трон да побегну од ове истине? Могу ли да је промене?

Док Хрватска незауостављиво тоне Јосиповић се пали на гурање и сакупља поене пишући писма о Шешелу и бави се најавама измена Устава. Када држи говоре чини то с висока, као да се обраћа дечици у вртићу. Колинда се хвали како је једина жена у НАТО-у која зна да помудре краву. Као да је то некога брига. Какве вајде ће грађани Хрватске имати од те њене вештине? Кујунџић најављује брисање антифашизма из Устава, као да антифашизам у Хрватској одавно већ није искорењен. Народу се потурају глупости и тривијалности. ТВ екрани препуни су њиховог оптимизма без покрића и доказивања ко је од њих већи католик од Папе.

Хрватска, то је већ свима јасно, више нема ни позицију ни опозицију, ни левицу ни десницу, сви глуме сваку улогу и пресвлаче костиме по потреби. Сви се у све разумеју. Тај конгломерат просечности који се такмичи у национализму и куповини гласова лажним домољубљем једноставно нема шта да понуди, а о њиховој искрености и величини најбоље говоре бројеви и подаци које сте управо прочитали. Док они машу заставама, народ у који се толико заклинју све је више на улицама, а све мање за фабричким машинама. У овој земљи рат је још увек тема над темама. Годишњице, комеморације, колоне сећања, паљење лампиона, то су још увек најважније вести. Култура смрти има примат над културом живота. Колико истине треба да би се лаж јасније видела?

Заиста, пуно је будала овде и лаковерних људи које је лако купити и још лакше завести.

УСТАШКИ ГРАФИТИ ОСВАНУЛИ НА ПАРОХИЈСКОМ ЦЕНТРУ СПЦ У ВИНКОВЦИМА

УСТАШЛУК ВЛАСТ НЕ ЗАБРИЊАВА

Неколико дана након што је Цркве св. Прокопија у Рајевом селу оскрнављена, графитима је ишарана и фасада Парохијског дома Српске православне цркве у граду Винковцима. Ноћу 4. децембра исписани су графити мржње и претеће поруке с усташким знаком "У", „УБИЈ СРБИНА“ и „ЗА ДОМ СПРЕМНИ“.

У Инфо служби Епархије осечкопољске и барањске тврде да су ове поруке познате још из недавних времена када је почео прогон 200.000 Срба из Хрватске и протеривање српског становништва, српске ћирилице и уништавање имовине Српске православне цркве. Овај догађај је узнемирио све православне вернике у граду. Сматрају да су последња два дешавања дириговани линч који траје већ двадесетак дана усмерен ка Српској православној цркви и свештенству. У Винковцима је 1991. године сва имовина Српске правослвне цркве опљачкана, минирана и уништена.

Локални градоначелник, жупан и друге хрватске институције још увек нису показали забринитост због ових догађаја. Радници полиције су обавили увиђај и, како тврде, трагају за починиоцима. **Ј.Ј.И.**

ДВОЈЕЗИЧНЕ ТАБЛЕ ОПЕТ СМЕТАЈУ

Све двојезичне табле у Вуковару прелепљене су трећег децембра налепницом на којој је хрватска застава. Реч је о акцији Стожера за одбрану хрватског Вуковара који су на овај начин пружили подршку четворици оптужених за неред од другог септембра прошле године када су табле први пут постављене, а одмах затим и поразбијане чекићима. Припадници Стожера **Енвер Арнаутовић, Игор Смолчић, Звонимир Колошњај и Ивица Станчић** имали су тог дана друго рочиште на Општинском суду у Вуковару за оптужницу у којој их се терети за напад и повређивање три полицијска службеника, разбијање и

уништавање државне имовине и рушење уставног поретка.

Подршку је на овај начин исказало тридесетак осталих чланова Стожера, а налепнице су залепили у присуству медија и полиције. Са зграде канцеларије државне управе и полиције налепнице су одмах скинуте, док су на општинском и жупанијском суду, као и општинском и жупанијском ДОРХ-у остале и још увек се налазе на таблама ових државних институција. Ново рочиште четворици стожераша заказано је за 28. јануар, а према законима РХ, ако им се докаже кривица, прети им казна од једне до осам година затвора. **Н.И.**

ХРАМ СВЕТОГ ПРОКОПИЈА У РАЈЕВОМ СЕЛУ ОБЕШЧАШЋЕН ЉУДСКИМ ФЕКАЛИЈАМА

У месту Рајево село на истоку Хрватске траје обнова поплавлених кућа. За православну Цркву Светог Великомученика Прокопија изграђену 1877. године још нема новца, па ова мученица чека своју обнову, али то није једина невоља која ју је снашла.

Призор који је другог децембра угледао прота **Предраг Азап** доказује да међу нама живе људи недостојни тога имена. На два места у самом олтару цркве прота Азап угледао је људске фекалије. Неко је нашао да је на том месту примерено обавити велику нужду. У храм је проваљено, а олтар је овим гнусним чином обешчашћен и укаљан. О свему је обавештена

надлежна полиција која је сачинила и записник.

Прота Азап који сваког уторка обилази ово место у ком живи и део православних Срба од свега је најмање очекивао да ће доживети да угледа овакву људску срамоту. **Ј.Ј.И.**

ИНТЕРВЈУ СА ЗАМЕНИКОМ СИСАЧКО-МОСЛАВАЧКОГ ЖУПАНА БОГДАНОМ РКМАНОМ (СДСС)

УЗ ПРОБЛЕМЕ КОЈЕ ИМАЈУ СВИ, СРБИ ИМАЈУ ЈОШ ГОМИЛУ ДРУГИХ

Сисачко мославачка жупанија онедавно након ванредних избора има нову власт. Досадашњу гарнитуру на челу са СДП-овком Марином Ловрић-Мерзел, заменио је Иво Жинић (ХДЗ). Позицију мањинског заменика жупана и даље обавља Богдан Боро Ркман (СДСС).

Власт у Вашој жупанији се променила. Има ли промена и у условима рада у контексту те нове жупанијске власти?

- И у протеклу годину и по дана мандата имао сам коректан однос са жупаницом и поготово двојицом колега дожупана. У овим новим околностима наишао сам на изузетну коректност новоизабраног жупана Жинића. Имали смо отворен разговор и договорили конкретне активности. Рекао сам да немам никакве предрасуде ни према коме нити било какве табу теме, те да сам у стању да се сем мањинске проблематике, бавим и осталим активностима од интереса и значаја за све становнике Сисачко-мославачке жупаније. Наравно, једно су договори, иако нови жупан делује обећавајуће и охрабрујуће, а друго је реализација. Он се и током своје кампање у неколико наврата јавно изјаснио да ће коректно сарађивати са легитимно изабраним дожупаном из српске националне мањине. Реализација може бити усложнена или успорена са стотину лимитирајућих фактора; економска ситуација у жупанији и држави, диспропорција између потреба српског становништва и могућности жупаније да им се удовољи те чињенице да немам већнике у представничком телу. Свакако није занемарива ни сама законска регулатива која нас "мањинце" сврстава у "фолклор и декор", те је на нама самима да се изборимо не само за свој статус него и за проширење маневарског простора.

Који су основни проблеми српске заједнице у Вашој жупанији?

- Метафорички речено Срби имају исте проблеме које има и већински народ уз додатак читавог сета сопствених проблема. Незапопсленост је свакако у самом врху. Лоша или готово никаква комунална инфраструктура, саобраћајна изолованост, лоша популацијска слика, општа бесперспективност. Лако ћете овде препознати српско село јер има излокан макадам, нема јавне расвете, у свакој десетој

кући "је дим", дечје пелене се одавно не суше на сушилима! У таквој ситуацији је тешко изабрати приоритете и по њима деловати. Термин "пројекат" је изгледа постала кључна реч у свакодневном говору поготово од уласка у ЕУ. И то су бомбастичне и цифре и процедура. Нажалост, моји "пројекти" се састоје у томе како наговорити надлежне (нагласак је на наговорити јер политичку моћ немам) да наспу два три камиона камена у неке сеоске кратере, како набавити тридестињак комада старога црепа и двадесетак летава да се људима без икаквих примања прекрије кров да киша не цури за врат, како неком детету набавити кревет да спава као сваки његов вршњак, како осигурати неком телефонску линију да има везу са светом јер Т-кому то није исплатива инвестиција и још сијасет тога "како"! Иако су то, рекао бих, "ватрогасне" а не системске мере (једнократна финансијска помоћ, информације сваке врсте, непосредне посете и изналажења модела помоћи свима који су на било који начин угрожени...) човек се осећа испуњен ако на крају дана може рећи данас је барем неком помогао.

Није Вам било лако на почетку мандата заменика жупана?

- Првих шест месеци мандата провео сам нажалост у својеврсној "хибернацији". Разлог је медијски и јавни линч којем сам био изложен од одређених десничарских кругова који нису могли да прихвате чињеницу да неко ко је рат провео на "другој страни" буде у овој позицији. Иако је прошло доста времена од тог траума-

тичног периода још увек постоје одређени кругови који би се понашали по матрици "кадија те тужи, кадија ти суди"! Ти притисци нису ме уздрмали у мојој мисији, али сам ипак на неки начин био приморан да уместо у "петој радим у другој брзини". Из простог разлога што нисам желео дозволити да се вербални и медијски линч, укључујући и добацивања на улици, али и оптужбе засноване на погрешним премисама, са скупштинске говорнице прелију и на моје сународнике. Током кампање бирачима сам говорио да сам ја тај који прима "ударце" укључујући и оне "испод појаса" уместо својих сународника.

Како се проводи Уставни закон о правима националних мањина у Вашој жупанији?

- Он је, пракса је то показала, и раније био веома мањкав и крајње је време за његове измене и допуне. Указаћу на, по мени, главни елемент Закона, а то је члан 22. који говори о запошљавању. Садашњи закон предност при једнаким условима за запослење даје "мањинцу" само у телима државне управе и правосудним телима, а шта је са школама, болницама и предузећима којима је оснивач локална самоуправа или регионална управа. **Шта је са "државним фирмама", полицијом?**

- Ништа. На њих се он не односи. Зар не би било логичније да ова алинеја гласи како мањине имају предност при једнаким условима у свим установама, институцијама, предузећима која се финансирају из државног, општинског или жупанијског буџета? Надаље и у садашњем облику какав јесте нигде није прецизирано шта су то "једнаки услови" па послодавац има широк дијапазон субјективне процене и одлучивања. Али ту није крај. Иако органски закон, који се доноси двотрећинском већином у Сабору, Уставни закон је у конкурсима у највећем броју случајева "акт слабије правне снаге" од обичних закона који се доносе натполовичном већином. Недавно сам имао случај да се сународница кандидовала за спремачицу у сисачком Општинском државном тужилаштву. Обавила је све процедуралне радње по конкурсима, а у самој пријави се позвала на фамозни члан 22. Добила је шутири одговор како је примљена друга кандидаткиња. Без икаквог објашњења. Није стала на томе и упутила је приговор послодавцу као и захтев за увид у резултате конкурса на основу Закона на приступ информацијама како би уверила да је све било "при једнаким условима" (ко их дефинише?). Писала је на седам-осам надлежних државних адреса. Већину одговора није добила. Речено јој је како се члан 22. Уставног закона не односи на нижерањану радна места већ само на државне функционере. У закону се то не помиње ни једном речју! При томе се у одговору позивају на неке друге законе који "де факто" потпуно или највећим делом дерогирају Уставни закон. Дакле "обичан" закон дерогира органски закон!? Истина, Срби у жупанији или читавој РХ можда немају пет стотина кандидата за судије Уставног или Врховног суда, али имају барем, у овом тренутку, 50.000 заинтересованих кандидата за нижерањане послове. У суштини у моменту доношења Уставни је

закон требао бити хрватска "шминка" пред Европом. Временом се та шминка излизала.

Какав је суживот у Вашој жупанији?

- Срби на овим просторима имају своје корене, своју историју, културу и традицију. Како се вековима уназад и култура и историја није одвијала изоловано, већ су се међусобно прожигале и у том прожимању једна другу оплеменивале – тако и данас мањински и већински народ, уколико и једини и други желе добро, а сигурно желе, не могу живети само једни поред других него испреплићући се. Логично је да су односи били оптерећени у поратном периоду, али битно је да се наставља узлазна линија у позитивном смислу. Наша жупанија богата је националним мањинама и када свака мањина у свеукупан мозаик жупаније утка део свог специфика – добијамо слику "високе резолуције". Срби то дакако желе. Кроз историју ових простора оставили смо свој траг и свој национални штих. Фелдмаршал Боројевић, песници зенитисти браћа Мицић, математичар Курепа, револуционари и антифашисти Јакшић, Орешчанин, Демоња. Имамо и данас сународника жељних да своје интелектуалне и друге капацитете инвестирају у овај простор и ове људе у свекупну корист свих грађана жупаније.

Шта се може учинити да се исти побољша и да се побољша статус заједнице?

- На побољшању односа треба радити свакодневно. У делокругу мојих, ако не законских онда људских, активности су и припадници већинског народа који ми се такође обраћају. Настојим помоћи и бити "ветар у леђа" за добре пословне и друге идеје, јер ако је "мом комшији добро, и мени је"! Посебна ми је жеља да укључим младе јер управо та генерација је на добром путу да их, ако се нешто не уради, однесе талас асимилације. Да забораве и ко су и што су, ко су им ђедови и који су им корени. Обавеза управо нас средњих и старијих генерација је да им на то

укажемо, да нам се не дешава као што сам сведочио пре неких седам осам година у Вргинмосту када је наш кордунашки чича на питање службенице о националној припадности најпре "прећутао" а затим скрушено рекао "а Србин јање – њесам ја томе крив". Или да приликом јавног националног изјашњавања радије користимо термин православац него термин Србин, јер је ово прво нешто блажа иначица. Што се младих тиче намера ми је у неком догледном периоду представити идеју о формирању Клуба младих припадника наше националне мањине у којем би они креирали политику Клуба чувајући свој идентитет. Веома је битно и да се "обожимо" јер мало нас је по нашим храмовима. На нашим сународницима је да се у духовном смислу вратимо коренима и да недељно преподне дођемо у своју цркву и помолимо се Богу.

Имате ли податке о броју повратника, припадника српске заједнице на подручју жупаније? Шта учинити да се они, који се досад нису вратили, врате у свој завичај?

- Нисам баш велики поборник статистике. Бројке често заварују тако да се не обазирем на званичан број повратника, а онај стварни изузетно је тешко утврдити. Међутим, треба смоћи снаге и рећи да је повратак завршен! Завршен у оном свом највећем делу при чему ће увек бити спорадичан број породица које се враћају. Сада нам је битнија политика останка људи овде. Будимо реални, од највећег избегличког таласа "Олује" прошло је 19 година. Родиле су се и стасале нове генерације. Од чињенице да се људи не враћају више ме брину случајеви попут мојег комшије који након десет година повратка и максималног "црнчења" на својој земљи летос све расродао и одселио за Србију. Покушао је, дао је себе, уложио је натчовечански труд – али не иде. Човек једноставно не жели да му дете, иначе једино дете у селу, живи без вршњака. Да жртвује и њега као што је себе жртвовао. Ту морамо и кроз жупанију и кроз владине мере и наше институције хитно изнаћи моделе како људима који су се вратили омогућити нормалан живот. Тиме ћемо и оне који се још двоуме охрабрити на повратак. Оно што ме брине је чињеница да наши људи који се не желе вратити олако распродају имања. "Да се решим онога" честа је реченица ових простора. Не знају да тиме распродају и успомене и сећања. Не знају да тиме омаловажавају своје претке који су крваво стицали "рал по рал" земље. Будимо искрени и код наших људи у избеглиштву створио се отпор према селу и пољопривреди. Недавно слушам познаницу која каже "е не'б ја вала више музла краве". Као да то није радила и пре избеглиштва и као да то није радила њена мајка, баба, прабаба. Можда је угодније на рубовима великих градова чамити и чекати неки посао или сиромашну надницу код сремскога паора!?

С. Бубало

ПРЕМА ЗВАНИЧНИМ ПОДАЦИМА ХРВАТСКУ ЈЕ ЗА ПОСЛЕДЊЕ ТРИ ГОДИНЕ НАПУСТИЛО ОКО 70 ХИЉАДА СТАНОВНИКА. МИГРАЦИОНИ ТАЛАС НАЈВИШЕ ЈЕ ЗАХВАТИО МЛАДЕ ВИСОКООБРАЗОВАНЕ ЉУДЕ. СРПСКЕ ОПШТИНЕ СВЕ ПРАЗНИЈЕ. У ВЕЋИНИ СЕЛА ОСТАЈУ САМО СТАРИЈИ СТАНОВНИЦИ

О томе да се из Хрватске становништво масовно исељава, и без много званичних података, све више се прича. Готово сваки дан неко из нашег окружења одсели, или вам саопшти да то планира да уради. Највише је младих, високообразованих људи који се одлучују на живот ван Хрватске, а због проблема различите природе.

У основи свега је материјална несигурност и глобална ситуација у којој се налази држава Хрватска. Незапосленост и мале плате приморавају већину становника земље на тешку одлуку одласка у непознато. Процењује се да је због економске кризе, Хрватску у задње три године, напустило између 60 и 70 хиљада грађана. Само током 2013. иселило се готово 15.000 људи. Према неким анкетама у овом тренутку 75 до 85 одсто младих жели да напусти Хрватску, а најчешћа одредишта су Канада,

Карте само у једном правцу

ВЕЋ ЗАБРИЊАВАЈУЋЕ ИСЕЉАВАЊЕ СТАНОВНИШТВА

САД, Аустралија, Немачка, Аустрија и Шведска. Миграциона стопа високообразованих грађана у Хрватској износи 29,4 одсто што је према проценама Светске банке највећи проценат међу државама у овом делу Европе. Млади све више одлазе у потрази за послом, бољим и квалитетнијим животом. Да незапосленост није пресудна у доношењу одлуке за променом живота, потврђује млада Вуковарчанка **М.О.** Раскинула је, за многе пожељан, радни однос и у јануару 2015. године креће пут Норвешке.

- Последњих пет година радим посао који многи у овом граду желе, али плата је минимална. Да ме неко пре годину и по дана питао да ли овде имам све, ја бих одговори-

ла потврдно, али данас сам спремна да одем одавде. Спремна сам да дам отказ у овој фирми, али не да тражим посао у овом граду, или негде у Хрватској. Државни систем је нешто што ме гура одавде и зато сам спремна да одем у непознато и кренем из почетка. Знам да ће то бити период који ће да траје 3 до 5 година, када ћу се вероватно намучити више него икада до сада, али сам сигурна да након тих година следи оно чему сада тежим. Када бих знала да ће овде доћи до промена у периоду до 5 година била бих спремна да „прегризем језик“, прича М.О из Вуковара.

Ова високообразована тридесетогодишњакиња из Вуковара сматра да држава не ради на томе да задржи младе људе. Средица у којој живи једна је од најсиромашнијих у Хрватској и боље сутра се не назире.

- У назад две године имали смо ситуацију да нисмо имали градске власти да се све сводило на политичка превирања и пребројавање политичких гласова, уместо да пребројавамо незапослене. То је у мени кулминирало и то је оно што ме у највећој мери гура ода-

вде, рекла је за наш лист, М.О.

Наша саговорница самостално учи норвешки језик, а већ је и путем интернета кренула у потрагу за послом. Ризик и неизвесност спремна је да поднесе јер ово је, како каже, једини начин којим може нешто да промени.

ИЗНЕВЕРЕНА ОЧЕКИВАЊА

Многи су очекивали и веровали у обећања политичара да ће бити боље од 1. јула 2013. године, односно уласком Хрватске у Европску унију. Сада разочарано становништво одлази из свих делова Хрватске, али највише из оних мање развијених места. Српска заједница у Хрватској овај талас исељавања осетила је у великој мери. Да је незапосленост у српским општинама једна од највећих познато је свима па је у складу с тим и одлив српског становништва последњих годину дана огроман. Тачне податке о припадницима наше заједнице који су отишли, или то планирају да учине не поседујемо. Евидентно је да не постоји место у српским општинама из којих се није одселила барем једна породица. Велика разлика у поређењу на претходне таласе исељавања је што су овом миграцијом захваћени углавном млади високообразовани људи, па често у медијима чујемо за израз „одлив мозгова“. Сазнање да држава остаје без образованих људи и стручњака који су неопходни за напредовање и развој забрињава многе, али се решење да се ова појава

Хрватску заставу мењају за ону под којом ће имати посао

Влатка Јекић и Ивана Столкозић

заустави никако не проналази.

Једна од општина у којој је забележен масовни одлив становништва је Дарда. Одавде је према незваничним општинским подацима пре две године у Канаду одселило око 400 људи. Овај податак забележили су и у миграционим центрима Канаде, те је недавно и новинарска екипа из ове државе дошла у Дарду, како би сами увидели ситуацију и снимили репортажу о овој појави.

- Ударна година када је у питању исељавање из Дарде била је 2012. Тада су готово сви отишли за Канаду. Према неким подацима које смо ми самостално прикупили у сарадњи са основном школом од које смо добили податке о броју исписане деце реч је о 400 људи, углавном младих породица. Овај податак сматрамо доста прецизним, али не можемо са стопостотном сигурношћу говорити о њему јер се већина тих људи још није одјавила из Хрватске па од надлежних управа немамо званичне податке. Ове године бележимо интезивирани одлазак у Ирску и Норвешку. Према подацима које смо исто тако самостално прикупили ради се о око 100 младих лица који су током године отишли са подручја општине Дарда, каже заменик начелника општине Дарда, **Радомир Чварковић**.

Да се исељавање из Дарде није зауставило потврђују нам и млади из ове општине, који о одласку све више причају. Многи пријатељи и родбина негде у иностранству већ су започели нови живот и њихова позитивна искуства подстрек су за оне који о томе још увек размишљају. Дипломирана учитељица **Влатка Јекић** из Дарде тренутно је запослена на одређени временски период, захваљујући пројекту јавних радова који проводи Веће српске националне мањине. Након што заврши пројекат планира да крене у потрагу за бо-

љим животом ван Хрватске. Незапосленост и дискриминација на националној основи главни су разлози зашто жели да оде.

- Једино што сам успела након завршетка факултета је да одрадим приправнички стаж у струци. Пријављивала сам се на разне конкурсе и углавном сам одбијена. Праве разлоге зашто ме сматрају некомпетентном нико не изговара, а при томе сам се сусретала и са националном дискриминацијом. Најтеже је поднети тај тренутак када си по свему квалификованији од неких других, али због своје националности не можеш добити посао и показати шта знаш и умеш. Постало је свакодневица сусретати се са тим. Због тога ми је основни циљ отићи негде даље и тражити посао, прича Влатка.

О одласку у страну земљу разговара се уз кафу, приликом свакодневног дружења. Већина младих особа барем у једном тренутку размислила је о одласку. Прва прилика која се укаже тврди Влаткина пријатељица **Ивана Столкозић**, значиће спас за њу и њеног супруга који су спремни на одлазак ван Хрватске. Овај млади брачни пар жели да прошири своју породицу,

али због тешке ситуације ни жеља за децом није тренутно остварива.

- Завршавам студије на Прехрамбено-технолошом факултету у Осијеку, али због финансијске ситуације супруг и ја планирамо да одемо одавде. Живим у кући са свекром и свекрвом и од нас четворо ради само свекар. Сваки дан покушавамо наћи посао, јављамо се на све огласе и конкурсе. Покушавамо преко интернета, идемо од врата до врата и питамо за посао, али најчешће не добијемо никакав одговор, нико се не јави ни да нас одбије, као да не постојимо. Сналазимо се свакако, радимо све послове, супруг ради на „бауштелу“, ишао је и да оре баште, све послове је прихватао. Завршио је „CISCO“ академију, што је веома тражено у свету, али код нас нема посла. Желимо да одемо одавде како би променили наш живот, јер овде га нема. Желимо породицу, али овде нисмо у могућности да је заснујемо због финансијске ситуације, прича Ивана.

Породица Столкозић у покушају да пронађе нови дом дописе шаље у многобројне државе, тако је последњи покушај био усмерен ка Ирској, али за сада без позитивног одговора. Од 1. јануара, каже Ивана, поново ће бити актуелна Канада, а прво што ће пожелети и урадити у Новој години биће контактирати канадске институције.

Новогодишња жеља многих младих, по свему судећи, биће бољи живот ван Хрватске. Чланство у Европској унији даје могућност да се та жеља и оствари. Према подацима Хрватског завода за запошљавање од укупног броја незапослених свака трећа особа млађа је од 29 година. Према званичним подацима без посла је око 30% младих, а њих 80% планира да напусти Хрватску. Додамо ли томе да сви незапослени нису и пријављени у ХЗЗ-у нити су се сви који су из Хрватске иселили и одјавили из регистра грађана, можемо закључити да су ове бројке знатно веће. **Јадранка Ј. Иван**

БЕСПЕРСПЕКТИВНОСТ И АПАТИЈА ЉУДЕ НАВОДЕ НА ОДЛАЗАК ИЗ МОХОВА

МОХОВО – СЕЛО КОЈЕ ЛАГАНО УМИРЕ

На готово пола пута између Вуковара и Илока налази се насеље Мохово које је данас саставни део града Илока. Ово село поред Дунава данас броји нешто више од 250 становника од којих је Срба око једне трећине. Етничка структура становништва није одувек била таква. Срби су до почетка Другог светског рата овде чинили већину, били су заступљени са преко 80 одсто, а и број становника у то време био је већи него данас. Између два светска рата овде је живело близу 500 становника.

Данас се ово село као и већина на овом подручју, поготово она мања, суочава са све већим одливом становништва и пропадањем. Младих је све мање јер су највише због незапослености и неимаштине отишли у друге крајеве широм света. Малобројно преостало становништво бави се пољопривредом и то пре свега виноградарством и ратарством док је сточарство све мање заступљено због лошег стања последњих година у овој грани пољопривреде.

Први подаци о насељености на овом подручју датирају из 13. века, док се под именом Мохо ово насеље први пут помиње у 15. веку. Нешто касније пада у руке Турака, а након њиховог одласка Мохово је саставни део грофовије Елц.

- Пустара грофовије Елц била је на делу данашњег атара које се зове Белес. Ту су живеле четири српске фамилије које су биле велике и касније су се раздвојиле.

Након Првог светског рата део земље са тог Белеса добили су солунски добровољци и то по девет јутара. У то време Срба је у селу било око 100 кућа и чинилу су већину у селу, док је Хрвата, Рома и Немаца било далеко мање, прича нам осамдесетосмогодишњи деда Ђорђе Поповић.

Живот у селу текао је својим током све до избијања Другог светског рата када почињу хапшења и протеривања Срба и Рома. У току рата из Мохова погинуло је 13 бораца док су 23 становника убијена као жртве фашистичког и усташког терора. На згради старе школе која се налази у центру

места поред православног храма Вазнесења Господњег 1954. године подигнуте су две табле исписане ћирилицом на којима се налазе имена погинулих. Данас, једна од ових табли делимично је оштећена тако што је неко пре петнаестак година након тзв. мирне реинтеграције на њу бацио црну фарбу, а испод ње написао латинично слово У, симбол усташког покрета.

- Од моје генерације након рата само смо један мој пријатељ и ја остали живи. Старијих од нас доста је изгинуло и мало ко је успео да се врати кући, каже деда Ђорђе који је за време рата био радио телегра-

Храм Вазнесења Господњег у Мохову

Успомена на жртве фашизма некеме још увек смета

фиста с обзиром да је тај посао научио у Товарнику на железничкој станици радећи са једним својим рођаком. Он се у редовима партизана нашао заједно са својим оцем и сестром када су побегли из села јер им је кућа била запечаћена, а отац дан раније ухапшен у Илоку, да би потом био пуштен захваљујући познанству са једним Хрватом.

ОКУПЉЕНИ ОКО ФУДБАЛА

У његово време у сеоској основној четворогодишњој школи било је између 30 и

40 ђака, док је данас стање потпуно другачије и број ученика пао је на десетак. Стара основна школа више није у функцији, а пре пар година подигнута је нова. Настава у њој одвија се на хрватској језику и писму, док српска деца имају могућност да уче православну веронауку и српски језик.

Од удружења овде је активан фудбалски клуб Мохово који се тренутно такмичи у Трећој жупанијској фудбалској лиги. У њему играју углавном мла-

дићи из овог места без обзира на њихову националну припадност. Међутим, живот младих сведен је на само тај део с обзиром да више нема готово никаквих садржаја.

- У Мохову друштвени живот је данас доста слаб, људи се већином баве пољопривредом, док у државним фирмама и институцијама ради њих јако мало. Омладина се окупља углавном по кућама, јер немамо кафића нити неког удружења које

би нас окупило, истакао је **Горан Поповић**.

Иако на добром месту, главној саобраћајници која повезује Илок са остатком Хрватске, поред Дунава и недалеко од границе са Србијом, Мохово данас готово да нема никакву перспективу. Број празних кућа и старачких домаћинстава у селу је све више, а млади у недостатку посла одлазе из њега. Мохово је само још једно од примера пропадања и изумирања села.

Срђан Секулић

У БАШТИ ПРОНАШАО КОСТИ МАМУТА

Пре две године Мохово је доспело у јавност након информације да су у овом месту пронађене кости мамута. Њих је у својој башти пронашао Горан Поповић који је копајући рупу за септичку јаму на дубини од готово два метра наишао на старе кости за које ће се касније испоставити да су од мамута и вунастог носорога. Кости се данас налазе у природњачком музеју у Загребу.

ХРАМ ВАЗНЕСЕЊА ГОСПОДЊЕГ

Православни храм у Мохову подигнут је 1839. године, а посвећен је Вазнесењу Господњем. Данас је у доста лошем стању, а по најавима његова обнова требала би кренути следеће године. - Иконостас чини главни део црквеног инвентара. Радио га је 1857. године у стилу барокног дрворезбарства Богдан Ђукић из Товарника. И иконе датирају из истог периода, али је сликар непознат, док о настанку филигранског крста нема помена, наводи тамошњи парох јереј Бојан Мајсторовић напомињући да данас у Мохову има 17 православних кућа са 62 верника.

Мохову ни чињеница да се налази на једној од веома важних саобраћајница није баш од велике помоћи

ПРЕДАВАЊЕ О НОВОМ ЗАКОНУ О УДРУЖЕЊИМА

НОВЕ ОБАВЕЗЕ ЗА УДРУЖЕЊА

У просторијама општинске већнице у Трпињи одржано је предавање о новом Закону о удружењима који је ступио на снагу ове године, а од 01. јануара 2015. године на снагу ступа и нови правилник о удружењима.

Ово предавање одржано је у органи-

зацији општине Трпиња и Локалне акционе групе „Срем“ (ЛАГ Срем) која окупља 12 градова и општина са простора Вуковарско-сремске жупаније, а чији је саставни део и општина Трпиња. Поред ове општине, ЛАГ Срем окупља и друге локалне самоуправе: град Илок, град Винковци, односно насеље

Мирковци, те општине Богдановци, Борово, Ловас, Негославци, Нуштар, Стари Јанковци, Томпојевци, Тординци и Товарник. Сам ЛАГ Срем има статус удружења тако да је ово била добра прилика да своја искуства пренесе и на остале организације таквог типа.

- У правном облику ми смо исто удружење, а суфинансирани смо средствима Европске уније. Са овим предавањем желимо представити нови Закон о удружењима. Идеја се родила из чињенице да удружења нису довољно упозната са новим законом. Како бисмо помогли свим нашим удружењима са овог подручја одлучили смо направити ову едукацију и на тај начин им приближили све оне најбитније детаље и проблеме са којима ће се ускоро суочити, истакао је стручни сарадник у ЛАГ-у „Срем“ **Алберт Варга**.

Овом предавању и презентацији присуствовало је двадесетак представника удружења са подручја општине Трпиња. Из самог предавања може се закључити да је најбитније да до нове године сва удружења морају бити уписана у регистар непрофитних удружења, те решити регистар чланова удружења и пријавити га Агенцији за заштиту личних података, док за усклађивање статута са новим законом свако удружење има рок од годину дана, односно до 2015. године. **С. С.**

САРАДЊА ОПШТИНЕ ТРПИЊА СА ИТАЛИЈАНСКОМ ФИРМОМ

У ЦИЉУ РАЗВОЈА МАЛИХ ПРОИЗВОЂАЧА

Почетком децембра општину Трпиња посетила је делегација италијанске фирме Тексера (Texere) која се бави производњом и извозом поврћа. У контакт са овом фирмом општина Трпиња заједно са удружењем пољопривредника „Напредак“ дошла је преко пољопривредне задруге „Аграрија“ из Добоја која већ има сарадњу са поменутом фирмом.

Представници фирме Тексера заинтересовани су за улагање у производњу лука и кромпира, али и других повртларских култура. На лицу места уверили су се у плодно земљиште и голем потенцијал за садњу поврћа на овом простору.

- Ми смо разговарали око садње и пласмана ових култура као и неких почетних улагања. У овом моменту немамо неки конкретан договор, још смо у фази преговора и надамо се да ће до пролећа доћи до реализације овог плана, а самим тим и до производње, нагласио је начелник општине Трпиња **Мирослав Палић**.

Ова италијанска фирма била је до недавно главни извозник лука и кромпира у Русију, а своје погоне има у готово свим

државама региона. Њихов план је да за почетак у Добоју буде откупни центар, док би овдашњи пољопривредници добили садни материјал и кренули у производњу одређених повртларских култура.

Уколико би дошло до реализације овог пројекта била би то добра претпоставка за развој малих пољопривредних газдинстава који не могу доћи у закуп државног земљишта на простору општине Трпиња.

- Планирали смо да у ову причу укључимо све мање пољопривредне произвођаче, поготово оне који се баве повртларством и воћарством, али и другим облицима пољопривреде. Ово би свакако допринело унапређењу и развоју мањих ОПГ-ова, истакао је председник уд-

ружења пољопривредника „Напредак“ **Владо Манојловић**.

Са покретањем производње постоји могућност отварања и хладњаче на подручју општине Трпиња која би имала и неколико запослених, зависно од њеног капацитета. То би био други део овог пројекта који је свакако условљен развојем производње.

С. С.

ОЖИВЉЕНА УСПОМЕНА НА ВЕЛИКОГ ПРОСВЕТИТЕЉА КОЈИ ЈЕ ГОТОВО ПОТПУНО ЗАБОРАВЉЕН

У организацији Савеза Црногораца Хрватске и КУД Монтенегро – Монтенегрина и пријатеља Црне Горе Бели Манастир 3. децембра у Великој већници зграде П+8 у Белом Манастиру одржана је манифестација Црна Гора моја постојбина у склопу које је одржано предавање посвећено педагогу, писцу и просветитељу Стеви Чутурилу. Предавање је одржала **Анђелка Павић**, професорка јужнословенских језика и књижевности и председница КУД-а.

За неправедно заборављеног учитеља професорка Павић први пут је чула пре десетак година у једној емисији црногорске телевизије, али томе није посвећивала већу пажњу све до 2012. године када је у Београду Милева Чутурило, дугогодишњи секретар Катедре за југословенску књижевност на филолошком факултету у Београду, представила књигу Стево Чуту-

Предавање је одржала професорка Анђелка Павић

СТЕВО ЧУТУРИЛО:

ШКОЛОВАО 60 ГЕНЕРАЦИЈА, А НЕМА НИ УЛИЦУ

рило – педагог, писац, просветитељ, аутора Данице Каће Чоловић и Срђана Чоловића. Милева Чутурило је, након упознавања с Павићком, позвала професорку у свој

кабинет и не скривајући задовољство због доласка гошће из Хрватске поклонила јој књигу. Био је то преломни тренутак након којег се Павићева озбиљније посветила проучавању лика и дела великог просветитеља.

Стево Чутурило рођен је 1846. године у селу Дабар код Оточца у Лици. Током пола века је унапређивао и модернизовао просвету у Србији и околним земљама. Писао је букваре, књиге из педагогије и методике, психологије и филозофије, а колико је био велики просветитељ најбоље илуструју бројке. Чутурило је био аутор седам уџбеника, а готово невероватно звучи податак да је из буквара, који је штампан 1878. године и који је био у употреби безмало 50 година, читати и писати научило чак 60 генерација, или око 30 милиона људи.

Министарство просвете на Крфу штампало је 1916. године Буквар за основне школе у Краљевини Србији Стеве Чутурило у 100.000 примерака, као прву школску књигу која је угледала светлост дана на том грчком

острву, и управо су на том буквару неписмени српски војници и рањеници, док су били на фронту или у позадини, стицали писменост. Његови уџбеници били су у употреби у Краљевини Србији, Кнежевини Црној Гори, Турској царевини (књиге штампане у Скопљу), Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и у Краљевини Југославији. На немачки је превео Мажуранићев еп Смрт Смаил аге Ченгића, био је идејни творац и први секретар Друштва Светог Саве и уредник листа Глас Црногорца, а за заслуге према народу два пута је одликован Орденом Светог Саве.

Иако су уџбеници овог великог просветитеља изнедрили бројне генерације и иако успомена на њега још увек живи у Црној Гори жалосно звучи податак да у региону само у Оточцу постоји један писани документ који говори о њему као једном од оснивача градске књижнице. Стево Чутурило умро је у Новом Саду 1939. године, а сахрањен је на Новом гробљу у Београду.

Предавање о великом, али готово потпуно заборављеном просветитељу, пропраћено је краћим филмовима о знаменитостима Црне Горе и одломцима из његових дела. Покровитељи програма су били Савет за националне мањине Републике Хрватске и Град Бели Манастир.

Стево Чутурило је два пута одликован Орденом Светог Саве

У ДАЛМАТИНСКОЈ ЗАГОРИ РАЂА СЕ НОВИ БИЗНИС

СМИЉЕ У ДАЛМАЦИЈИ ЛЕКОВИТО И ИСПЛАТИВО

● *Миомириси далматинског смиља све више привлаче откупљиваче, али и произвођаче. Ова лековита биљка, чија цена на тржишту досеже и до 1700 е по килограму добијеног уља, многе је инспирисала да формирају сопствене засаде. У бербу смиља ове године упустили су се берачи свих старосних доби, а све њих привукла је солидна зарада која је зависила од количине убраних цветова. Кистање су тако постале један од најјачих откупних центара у Далмацији.*

Иако је сезона бербе смиља у завршној фази, Далмацијом се још увек шире мириси ове самоникле и на тржишту све траженије биљке. Откупљивачи и прерађивачи приводе крају једну од успешнијих сезона, дестилирају се залихе убраног смиља али истовремено припремају и нови засади.

У засеоку Мацура у Кистањама, и даље пристижу камиони препуни смиља из домаћег узгоја. Званично, сезона бербе је завршена, али због количине посла и богатог овогодишњег уroda, предстоји им још неколико дана мерења и прераде залиха убраног смиља. Један од највећих откупљивача у Хрватској, власник задаруге „Смиље“, **Миливој Мацура**, потенцијал ове самоникле биљке, природног богатства далматинског крша, препознао је пре неколико година. Како сам каже, и тада је као и данас, у лековитом биљу видео перспективну будућност.

- Са откупом и прерадом смиља почели смо

се бавити пре тачно осам година. Сваки почетак је тежак, па је тако било и у нашем случају. Пре свега, нисмо најбоље познавали терен, а о самој биљци знали смо доста али ипак недовољно. Међутим, размишљајући о томе како овај крај има много неискоришћеног капацитета, а природно лековито биље је свакако један од њих, размишљали смо како је најбоље да се окренемо природи и искористимо све оно што нам она несебично нуди. Испоставило се да је то била добра одлука, а у прилог томе најбоље говори данашња ситуација. Смиље је постало тражено у целом свету. Ово овде, које нас окружује, постало је бренд због своје незагађености, аутохтоног семена, па и самог кречњачког терена на којем се узгаја. Уколико будемо радили на томе да очистимо њиве и оранице које нам обрастају у коров, кренемо са обрадом земље, те створимо услове за узгој животиња попут оваца и коза које ће испашом очистити шуме, сами ћемо створити још

боље услове за развој како смиља тако и многих других биљних врста које овде успевају. У томе је перспектива, то је оно што људима може донети лепу зараду у средини у којој живе, каже Мацура.

Смиље је специфична биљка. Расте углавном у топлим приморским крајевима, на острвима, у приобаљу и теренима Далматинске загоре. По тврдњама стручњака, ова вишегодишња култура захтева пуно природног светла и топлих дана, уз обавезна лака и пропусна земљишта. Жетва смиља за производњу етеричног уља, које се добија дестилацијом, врши се резањем цветова биљке. По речима пољопривредника, на површини од једног хектара добија се од 7 до 8 тона свежих цветова смиља, што у коначном производу значи принос од 8 до 12 килограма етеричног уља по хектару. Сезона бербе смиља почиње средином јуна и траје све до краја октобра, а дуг период и солидна зарада све више привлаче како бераче тако

и улагаче у нове засаде

- Све већа потражња фармацеутске и козметичке индустрије нагнала је људе да препознају популарност биљке која им је годинама расла ту пред очима, а тек сада је добила на вредности. Смиље је постало база за скоро 90% козметичких производа, крема за лице, препарата који, како тврде, бришу и сакривају боре. Таква реклама нагло му је подигла цену, која у појединим земљама досеже и до 1700 еура по килограму чистог уља. Смиље се не може брати када год ми то хоћемо, оно је сврстано у заштићене биљке и њом данас господари Министарство заштите околине и природе. Да бисмо се ми тиме бавили, сваке године морамо тражити посебну дозволу надлежног министарства и оно одређује датум бербе, врсту бербе као и сам простор на којем је берба дозвољена. Након добијене дозволе морамо се јавити Хрватским шумама, те са њима потписати споразум по којем се обавезујемо на одређену уплату по сваком убраном килограму. У самој берби треба бити јако опрезан, биљка се не сме чупати, не сме се брати у стопостотном изданку, због каснијег одржавања. Ове године у Хрватској, нарочито на острвима, појавио се велики број нестручних берача, који су због једнократне зараде уништавали огромне површине самониклог смиља, па су због тога и сви откупљивачи били у обавези да издају посебне пропуснице те тиме гарантују сигурну и стручну бербу. Колико је интересовање за овакву врсту сезонског посла владало у овом крају, можда најбоље показује то што смо ми, у нашој задрузи, издали око 400 пропусница за наше бераче. Количина коју дневно уберу зависи искључиво од њихових способности, и снажажења по кршу којим се крећу, али за већину је то негде око сто килограма свежих цветова дневно. Узевши у обзир то да се откуп и исплата врше одмах на терену, а цена за килограм је достигла 13 куна, јасно вам је да је то више него исплатива дне-

Берба смиља

вница, објашњава најпознатији кистањски откупљивач Миливој Мацура.

Како сазнајемо, на теренима далматинског крша, берачи су ове године дневно брали и до 20 тона смиља. Сам процес дестилације траје непуну два сата, а у изнајмљеној дестилерији у Мацурама, дневно се стизало обрадити тек око 5 тона свежег смиља. Добијено чисто уље, након филтрирања шаље се на анализу а потом пласира на немачко, француско или енглеско тржиште, зависно од понуђене цене.

Могућност откупа у непосредној близини највише је значило домаћем становништву, па су се многи из Кистања и околине храбро упустили у сопствену производњу. На већини пољопривредних имања засађене су на хиљаде нових садница, које ће већ за неколико месеци донети први урод. На новоформираним засадима у току су јесење припреме, биљке се обликују како би у пролеће биле спремне за жетву. Иако држава не даје потицај за овакве засаде, само у Мацурама до сада је посађено око 80 000 садница. Будућност виде, како кажу, у култивисању аутохтоног семена на запуштеној земљи, а циљ им је да у долазећем периоду број садница подигну на 500 000. - Смиље, бар у овом тренутку, има сјајан потенцијал, као што је то случај и са нашим крајем,

и на нама је да то искористимо колико год је могуће. Већина људи јесте, и није им дуго требало да се укључе у читав овај процес. Једни беру, дуги саде, трећи испитују терен. Није лако доћи до садница, а и правила о узгоју се још уче и кристалишу. Но, ипак мислим да је ово један исправан пут и да ће се све то исплатити. Ако нам ствари буду ишле на руку као и у овој години на измаку, можда далматинско смиље тек постане бренд. За потребе саме прераде потребни су нам већи капацитети него досадашњи, па смо увелико почели и са изградњом нове, опремљеније дестилерије, каже оптимистично **Марко Мацура**, менаџер у задрузи "Смиље"

Добра је то вест и за све оне који још чекају своју прилику да „замиришу на смиље“, јер ће у новоотвореној дестилерији бити простора и за око тридесетак нових радних места. Уз традиционалан узгој, производњу лековитог и ароматичног биља те богатство природе, највеће су шансе за леп и здрав живот. **Васка Радловић**

Миливој Мацура

ПРОИЗВОДЊОМ МЛЕКА ДАНАС СЕ БАВИ РЕТКО КОЈЕ МАЛО ПОЉОПРИВРЕДНО ДОМАЋИНСТВО

- Имао сам од 20 до 25 музних крава, а пре тога имао сам још и доста телади, јуница, бикова тако да је укупан број износио близу седамдесет грла. Разлог за одустајање од овог посла је једноставан, економски он је постао неисплатив и није било другог решења него да распродам комплетно стадо, нагласио је Петровић који је краве продао неколико месеци пре појаве афлатоксина и оне главне афере у млекарству. Како сам каже неколико дана након продаје није одлазио у башту како би избегао сусрет са празним шталама.

Сличну судбину доживели су многи млекари који су били присиљени на продају музних крава. Петровић, баш као и Шијаковић, излаз из кризе видели су у ратарству тако да уз солидну механизацију на својим пољима данас производе главне житарице и уљарице: пшеницу, кукуруз, соју, сунцо-

ОД УНОСНОГ ПОСЛА ДО ТОТАЛНОГ КРАХА

Некако од почетка 2000. године у Хрватској, поготово у њеном источном делу, пољопривредници су готово масовно почели да се баве сточарством, односно узгојем музних крава. У то време био је то уносан посао на који су се многи одлучили упркос мукотрпном, напорном и свакодневном раду.

Држава је тада подстицала подизање фарми, локална самоуправа од жупанија до општина је максимално излазила у сусрет старим и новим сточарима, а банке су великодушно давале разне кредите за ту намену. Укупна цена млека у то време била је преко четири куње, а трошкови производње далеко мањи него данас.

Као печурке после кише подизане су мале и велике фарме, обнављане старе штале, вишак грла гурао се по разним шупама и другим објектима, све у циљу како би се стадо повећало и предавало што више млека. А онда полако долази до пада цене млека, наводне појаве разних болести, афлатоксина и сличних појава.

То изазива реакцију сточара, додуше поприлично млаку, потом просипање млека, а онда и продају музних крава и одустајања од бављења сточарством и производњом млека. Данас у многобројним селима као авети зјапе празни објекти у којима су смештени голубови или наслагана дрва за ложење. Ретки су они који одолевају ниским ценама млека и скупој производњи ове значајне намирнице.

Један од оних који је одустао од бављења сточарством је и **Станислав Шијаковић** из Мохова. У новом објекту до само пре пар година имао је смештено око

70 грла високомлечних крава. Данас је тај објекат потпуно празан.

- Фарму смо направили 2008. године из оперативног програма, до 2010. године тај посао је још ишао некако, међутим након скидања цене млека за једну и по куну од тог времена се није могло више пословати позитивно и због тога смо одустали од овог посла. У време затварања фарме имали смо 55 музних крава, а повремено смо имали преко сто комада грла стоке рачунајући ту и телад и јунице, истакао је Шијаковић који је дневно са своје фарме испоручивао око хиљаду литара млека.

ПАД ПРОИЗВОДЊЕ И ПРЕКО 50 ОДСТО

Слична ситуација је и у другим местима. Производња млека у појединим селима пала је и преко 50 одсто, јер су сточари осуђени на смањење броја или тоталну распродају музних крава. Они који су то учинили на време, на самом почетку кризе у млекарству, прошли су много боље од оних који су се стоке решавали касније.

Један од таквих је **Дејан Петровић** из Борова који се са узгојем музних крава бавио петнаестак година.

крет, али и шећерну репу.

Они који су се увукли у велике кредите и задужења остали су и без тога. Откуп млека са домаћих фарми, поготово оних мањег капацитета, опада из дана у дан. Хрватска је данас једина чланица Европске уније која увози млеко упркос чињеници да поседује изванредне могућности за његову производњу што потврђује и чињеница да је 97 одсто произведеног млека одличног квалитета и по стандардима ЕУ.

Лоша аргарна политика и разни интереси довали су до тога да је сточарство и уопште пољопривреда, пало на најниже могуће гране. Из житнице каква је Славонија са Барањом и западним Сремом одлазе људи како би преживели и зарадили хлеб за живот, уместо да остају на својим имањима и живе од свог рада.

Срђан Секулић

Некада пуне музних крава, а данас потпуно празне фарме су неми сведоци посрнулог сточарства у Хрватској

У ВУКОВАРУ ЈЕ 29. НОВЕМБРА ОДРЖАНА ЈОШ ЈЕДНА КУЛТУРНА МАНИФЕСТАЦИЈА ПОСВЕЋЕНА СРПСКОМ ФОЛКЛОРУ. НА ОВОГОДИШЊОЈ СМОТРИ УЧЕСТВОВАЛО ЈЕ 13 КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКИХ ДРУШТАВА СА ПОДРУЧЈА СЛАВОНИЈЕ, БАРАЊЕ И ЗАПАДНОГ СРЕМА

ПЕТА СМОТРА СРПСКОГ ФОЛКЛОРА СЛАВОНИЈЕ, БАРАЊЕ И ЗАПАДНОГ СРЕМА

Две недеље након Смотре дечијег фолклора, у организацији Заједничког већа општина одржана је још једна културна манифестација. Овај пут на смотри српског фолклора представили су се старији фолклорашки, односно први ансамбли играча српских КУД-ова са нашег подручја. Смотра српског фолклора Славоније, Барање и западног Срема одржана је, 29. новембра, у Хрватском дому у Вуковару. Ова манифестација сматра се крунским дешавањем за српска културно-уметничка друштва са овог подручја, јер пружа јединствену прилику самосталног наступа, када на једном месту може да се сагледа целокупан рад већине српских друштава која негују фолклор.

- На овом простору имамо јако пуно КУД-ова који раде током целе године и самостално наступају на неким другим манифестацијама. Не постоји ни једна овог типа, на којој учествују само српски КУД-ови са овог подручја и који имају своју једногодишњу смотру, на којој могу да прикажу свој рад. Замишљено је да на неки начин кроз приказане игре друштва добију стручну анализу рада и сугестије за евентуалне промене како би се побољшао квалитет. На тај начин желимо да помогнемо нашим КУД-овима, како би њихов рад био што професионалнији, објаснио је председник ЗВО-а, **Драган Црногорац**.

Националне смотре фолклора приказ су културног стваралаштва једног народа везаног за живот сеоског становништва. Дајући аутентичну слику тог народа оне су веома значајне у погледу очувања националне културне баштине. Заједничко веће општина овакву манифестацију организује пету годину за редом.

- Ово је манифестација на коју смо ми из Заједничког већа општина јако поносни, првенствено јер она чува културу, обичаје и традицију српског народа у Републици Хрватској, а исто тако због њене масовности. Када се говори о српској националној заједници, она је највећа културна манифестација овог типа у РХ. Ове године учествује тринаест културно-уметничких друштава са преко 350 учесника. Радује ме што и ове године имамо фантастичан одазив како самих КУД-ова, што значи да раде и да су активни, тако и публике која то здушно прати, рекао је председник Одбора за културу ЗВО-а, **Слободан Живковић**.

На подручју Славоније, Барање и западног Срема делује 19 друштава у којима је фолклор најмасовнија секција. Очување

српске традиције, културе и обичаја кроз народну игру односно фолклор протеклих година, у Хрватској, је наилазио је на бројне тешкоће.

- Култура је глобално у веома тешкој ситуацији, знамо када се држава налази у кризи, култура је та која је увек на маргинама. Тако да је исти случај и када говоримо о култури српске националне заједнице. Покушавамо помоћу „штапа и канапа“, на све начине да дођемо до средстава која су неопходна за рад друштава. Ту пре свега мислим на ЗВО-а и СКД „Просвјета“ те на људе који раде у овим друштвима, њихов ентузијазам и залагање, који све ове године чувају оно што су нам наши преци оставили, објашњава Живковић.

Финансијске потешкоће се савладавају, али константни проблеми са којима се суочавају готово сви КУД-ови са ових простора су бројност и стручност, који у највећој мери утичу и на квалитет рада. Домаћин 5. Смотре српског фолклора био је КУД „Слога“ Вуковар у коме се такође суочавају са смањеним бројем старијих чланова.

- Ова проблематика не постоји када су у питању дечији ансамбли. Међутим, када крену у средње школе, факултете, почиње осипање. Тај проблем имају сви ансамбли који ће вечерас наступати јер то су играчи који су већином у другим градовима на факултетима и ретко долазе кући и на пробе, све ређе учествују на наступима. Суочавамо са смањеним бројем учесника, али ипак успевамо да се одржимо, подмлађујемо се захваљујући дечијим групама, прича председница КУД-а

„Слога“ Вуковар, **Бојана Патковић**.

Кореографи хронично недостају свима, иако је тај проблем уочен и раније, досадашњи напори да се он реши нису уродили плодом. Патковић каже да се у Вуковару са овим потешкоћама боре самостално, посећујући стручне семинаре ослањајући се у највећој мери на матицу Србију. У Барањи СКУД-ови такође својом сналажњивошћу долазе до кореографа и народних ношњи.

- Ношње се наслеђују тако да ту немамо већих проблема, мало нам је теже доћи до ношњи из матице. Мислим да сва друштва са овог подручја имају проблем кореографа. Већ неколико година покушавамо заједно са Заједничким већем општина да добијемо средства како би се одржали семинари са кореографима из Србије, који би подучили наше младе кореографе тимском раду са децом и новим кореографијама. Нажалост до сада нисмо имали разумевања за ове идеје, рекла је председница СКУД-а „Јован Лазић“ Бели Манастир, **Светлана Пешић**.

Програм 5. Смотре српског фолклора отворио је КУД „Бранислав Нушић“ из Борова, а затворили су га домаћини кореографијом „Игре из Срема“. На позорници Хрватског дома представило се тринаест друштава који су током двочасовног наступа приказали кореографије српских игара из различитих крајева Хрватске и Србије. Била је ово прилика да се још једном на пољу етнологије, кореографије и музике сагледа квалитет рада у српским КУД-овима са подручја Славоније, Барање и западног Срема. **Јадранка Ј.Иван**

БИБЛИОТЕКА СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА ИЗ ВУКОВАРА ДОБИЛА ВРЕДНУ ДОНАЦИЈУ

Мирко Богдан са сином Жељком

ће мање времена проводити за компјутерима, поручује Мирко.

ОТАЦ ПОКЛОНИО СИН ДОВЕЗАО

Књиге је спремио и осмог децембра довео у СКЦ Мирков цин Жељко Богдан. Са овом последњом донацијом библиотека СКЦ-а броји око 7.000 наслова. У досадашњем прикупљању су учествовали Генерални конзулат Републике Србије у Вуковару, пододбор СКД Просвјете из Вуковара, Матица српска из Новог Сада, али и многобројни појединци.

- Ово је до сада највећа приватна донација, али бих издвојио и више од сто књига које нам је поклонили Гордана Божић из Острова. Има ту још пуно појединачних донација, али су људи хтели да остану анонимни. Добили смо још доста најаве о будућим донацијама с обзиром на то да данас књига

ПОКЛОНИО ВИШЕ ОД 750 КЊИГА

Читавао свог живота Мирко Богдан је сакупио књиге и сада је одлучио да их поклони. Реч је о преко 750 наслова најразличитијих аутора српске и светске књижевности, научних и историјских књига и енциклопедија које су његовом донацијом припале Српском културном центру у Вуковару и убудуће ће красити полице библиотеке СКЦ-а. Мирко је рођен у Вуковару 1939. године и радио је у различитим фирмама од Металца, Вутекса, Борова, а једно време је био и приватник све док 1987. године није отишао у пензију. Цео животни век пратила га је велика страст према књигама коју је наследио од оца, а љубав према читању родила се када је у очевим књигама пронашао три дела књига Карла Маја о Индијанцу Винетуу. Од тада је почео непрестано да купује и чита најразличитије наслове па је у својој кући направио праву малу библиотеку.

- Нисам успео све да прочитам што сам куповао. Мислио сам да ћу то стићи кад одем у пензију, али су ме здравствени проблеми у томе спречили. Волео сам да читам „Рат и мир“, „Ану Карењину“, али једну књигу сам прочитао сигурно сто пута. То је историјска књига о Опсади Порт Артура у руско-јапанском рату и њу ипак нећу поклонити јер ми је најдража, каже нам Мирко који данас живи у вуковарском Дому за старе и немоћне.

Ова књига била је и последња коју је прочитао, јер је већ десетак година у потпуности слеп на десно и делимично на лево око. Исто тако Мирко више од десет година живи без обе ноге. Повремено му и данас

недостаје читање, а време проводи слушајући радио или дневник на телевизији. Књиге је кроз деценије сакупио на различите начине.

- Био сам члан Матике српске па су ме они годишње обавештавали шта могу да купим од нових издања. Када са покојном супругом одем на београдски сајам њу оставим код штандова са одећом и обућом, а ја одем на део где су књиге и увек се обавезно вратим са две пуне кесе. Волели су ме и путујући трговци са књигама, јер су знали да пуно новаца на то трошим па су од мене увек добро профитирали. Сем књига страст су ми биле и ципеле које сам радо куповао. Данас ми књиге више не требају и надам се да ће доћи у праве руке, да ће млади почети више да читају као што смо и ми читали и да

на полици не вреди ништа ако није негде изложена и на услузи онима који желе да читају. Тренутно сортирамо све те наслове и припремамо се за отворање. Још увек нам недостају неке техничке ствари, које се надамо да ћемо обезбедити већ у првој половини наредне године, каже в.д. директора СКЦ-а Светислав Микеревић.

Без обзира на то што библиотека још увек није свечано отворена из СКЦ-а позивају све заинтересоване да већ сада могу да дођу сваког радног дана и прочитају оно што их занима. Када библиотека крене у потпуности са радом у овој организацији очекују велики број чланова, а било би добро и да буде што више младих баш као што је то пожелео и господин Мирко Богдан.

Никола Милојевић

Поклоњене књиге треба разврстати и сложити

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ВУКОВАР НОВИ 29. НОВЕМБРА У ХОТЕЛУ ЛАВ ОДРЖАЛО ДРУЖЕЊЕ СА УДРУЖЕЊИМА ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ВУКОВАРСКО-СРЕМСКЕ ЖУПАНИЈЕ И НЕКОЛИКО ГРАДОВА СРБИЈЕ

Удружење инвалида из Сремских Карловаца угостило их је у свом граду и за њих организовало обилазак његових културно-историјских знаменитости.

- Имамо шта да покажемо. На пример имамо једну апотеку која је најстарија на Балкану, има 700 година, имамо православну богословију, језичку гимназију, ту је и Стражилово где је сахрањен наш песник Бранко Радичевић, затим Капела мира и још доста тога, каже **Нада Першић** из Сремских Карловаца која је у Вуковару први пут.

Госпођа Першић каже да има доста људи који не разу-

И ЖИВОТ У ТРЕЋОЈ ДОБИ ТРЕБА ДА БУДЕ ИСПУЊЕН

Дружењу у вуковарском хотелу Лав присуствовало је преко 200 представника пензионерских удружења из Шида, Сремске Митровице, Сремских Карловаца и Моровића из суседне Србије као и пензионера из Борова, Боботе, Бршадина, Острова, Вере, Шидских Бановаца, Трпиње, Пачетина, Негославаца и Вуковара.

- Овде смо дошли да се мало дружимо, да разменимо искуства и прославимо Међународни дан старих који нарочито у овом делу света тешко живе. Ово је прилика да мало заборавимо на проблеме које имамо и да узвратимо гостопримство које су нам пружили људи из различитих места у којима смо ми били гости, каже председница Удружења пензионера Вуковар нови, **Злата Мишкић**.

Међународни дан старих особа обележава се у целом свету како би се нагласила важност да животна средина буде прилагођена и потребама и способностима становника треће старосне доби. Старим особама треба смањити осећај да су маргинализоване, изоловане и запоста-вљене и да се потакне доношење мера против њиховог занемаривања и сиромаштва.

- Овај дан обележавамо још од 2007. године, пропустили смо једино ону прошлу због тога што ситуација у Вуковару није била баш угодна. Разбијане су двојезичне табле и владала је једна лоша и напета атмосфера. Тада смо се договорили са нашим пријатељима из Шида да тај празник прославимо код њих. Тамо смо обишли Манастир Привина глава на Фрушкој гори и после смо се јако лепо дружили. Сада смо се договорили да из Вуковара више нигде не идемо и то треба свако да зна, јер Вуковар је и наш град, закључује госпођа Мишкић.

У госте Вуковарчанима стигли су и пензионери из Сремских Карловаца који се са њима сусрећу на разним манифестацијама и гостовањима у Србији. У мају ове године

меју особе са инвалидитетом, али да на срећу има и доста оних који их посматрају као равнима себи.

- Линија између здравог и болесног човека је јако танка. Ми живимо међу здравим људима, а не поред њих и јако нам је драго када нас неко погледа и када покуша да нам помогне, каже госпођа Нада.

На дружењу са старима биле су и песникиње Гордана Павић из Даља и Десанка Шијаковић које су окупљенима читале своје песме, а цео скуп улепшали су и разведрили малишани из Дечијег вртића из Вуковара. Иако се ради о особама у годинама расположење и енергија биле су на завидном нивоу. Па ноге иако оптерећене годинама ипак издржавају темпо који им намеће срце и ум.

С.Б.

Својим стиховима улепшале дружење

Председница Удружења пензионера "Вуковар нови" Злата Мишкић

Читалац Милан Адамовић из Готингена у Немачкој послао је у нашу редакцију писмо следећег садржаја: “Поштовани пријатељи! Лазар Адамовић из Боботе оставио је пет мемоарских записа које је посветио својим унуцима. Ти записи се сада налазе код мене. Читајући их дошао сам до уверења да њихов садржај прелази породичне оквире и да би га требало на неки начин предати јавности. За ову прилику шаљем вам на увид опис доживљаја из Првог светског рата с обзиром на актуелност тематике. Надам се да ће и вама већ на први поглед пасти у очи уникатност описа и да ћете доћи до закључка да би се тим описом могао веома корисно попунити један од следећих бројева Извора. Објављивање описа није везано ни за какве услове осим да се ауторовом тексту не мења смисао. Овај опис аутор је посветио својој унуци Милицы Адамовић, по мужу Вучковић. Лазар је рођен 1893. у Боботи, а умро је такође у Боботи 1978. године. С поштовањем Милан Адамовић!”

ИЗ РАТНОГ ДНЕВНИКА ЛАЗАРА АДАМОВИЋА

Прва српска добровољачка дивизија

Лазар Адамовић био је мобилисан почетком августа 1914. године у аустро-угарску војску и након два месеца обуке послан у рат против царске Русије на Карпате. Одатле је као припадник Треће босанске регименте преко Пеште пребачен на Руско-пољски фронт и већ четвртог дана 21. новембра био заробљен од стране Руса. Пошто нисмо у могућности да објавимо цео запис објављујемо један његов део који говори о Лазаревом животу у Русији и његовим настојањима да преживи у тој великој земљи у

којој је дочекао и Октобарску револуцију. У Русији је остао све до лета 1921. године и све време свог боравка тамо писао је дневник који му је у Марибору одузео командат логора и никада му га није вратио. Све је написао по сећању 1967. године у Боботи.

Уочи октобра 1915. стигне наредба да се концентришемо у Омск ради поласка за Србију. Ту нас се накупило око 3.000 разних Словена. Срба је било око 80 посто, остало су били Чеси, Словаци, Хрвати, међутим германофили који су били на команди у руској војсци уместо да нас упуте на југ Русије и даље у Србију, одвезу нас до града Тјумена и тамо искрцају изговарајући се да треба више да нас се накупи.

Ми смо чампили у том логору чак до маја 1916. године, значи шест месеци. Из логора сам се јавио оцу у Америци и он ми пошаље пет долара које никада нисам примио јер су стигли у мају, а ја сам пре тога већ отишао у Одесу.

Како је српска војска напустила Србију, српски официри су у априлу 1916. године отишли у Одесу и организовали 1. српску добровољачку дивизију. Ја сам доспео у 4. пук Прве бригаде, Трећа чета, где сам вежбао и спремао се за борбу.

Концем августа 1916. објави Румунија рат Бугарској. Наша дивизија се одмах укрца на лађе на Дунаву и плови кроз Румунију. Искрцали смо се у Чорна Води и одмах ступили у борбу са Бугарима на Добруци.

Борбе у Добруци су трајале до новембра. У тим борбама сам одликован Георгијевским крстом и произведен у чин поднаредника. У новембру Румунија је окупирана од Немаца па смо били принуђени да се повучемо из Румуније опет у Русију, али ја сам у то време већ био у Русији на лечењу јер сам био рањен у главу. Лечен сам у болници у граду Тирасопољу у Украјини.

Зиму 1916/17. провео је мој пук у граду Возњесенску и околини, по два до три човека по кућама. Храна нам је била јако лоша, а официри су поступали с нама нечовечно, али трпело се. Почетком фебруара дошла нам је у посету кнегиња Јелена, кћи краља Петра. Ми смо стајали у строју при температури од -20° , воз је био зака-

снио, ми прозобли почели смо гунђати па чак и гласно викати неке социјалне паролe. У томе дође воз, кнегиња нас је поздравила, али официри нису били са нама задовољни. Од тога доба почела је мржња између нас и њих, а после је мржња постала још већа када је избила прва револуција.

Раздор је био све већи и почело је дезертирање нарочито оних који нису били Срби. У мају прими команду над свим добровољачким јединицама генерал Михајло Живковић. У међувремену је наш Добровољачки корпус добио дозволу од Керенскога да може изаћи из Русије за Солун пошто је тамо требао бити отворен нови фронт. Живковић није хтео да иде на Солун са тако деморалисаном војском па је наредио да сваки поједини добровољац даде изјаву хоће ли остати у Корпусу и ићи на Солун или ће остати у Русији. Тако је у јулу од 15000 људи њих 7500 иступило из Корпуса и ставило се Русима на располагање.

Ја сам са једном групом од 1000 људи отправљен у логор Дарницу. Ту смо се постројили и чекали команданта логора који је био генерал. Када је видео да међу нама има и кавалера (вitezова, прим.ур.) тј. оних који су одликовани руским Георгијевским крстом, рекао је да не може примити под своју команду руске кавалере, него ако хоћете идите на фронт у Руској револуционарној армији, не морате ићи с оружјем у прве редове него будите у позадини и помажите руску војску. Ми пристанемо и од нас се формира 110. инжењерна рабања дружина и одмах нас пошаљу на југозападни фронт против Аустро-Немаца.

По војном закону сваки Георгијевски кавалер имао је ренту од 3 рубље и 50 копејки на месец па сам и ја као такав примао исту све до револуције. Нестало цара, нестало и ренте.

Наша дружина је помагала руској војсци све до конца фебруара када је руска војска бегала са фронта. Једни су отишли кућама, други се прикључили Лењину, тј. Октобарској револуцији, трећи белим генералима, а ми смо се разбежали по целој Русији.

Немачка војска је, видећи празне руске линије, продирала возовима у Русију. Пошто се ми нисмо смели предати немачкој војсци, ми смо такође возовима бегали у унутрашњост Русије, односно у правцу Сибира. У

Ростову на Дону задржали смо се неколико дана радећи на пруги. Немачка војска је продирала све дубље у Русију. Ја одем код енглеског конзула и упитам га да ли бих ја са још четири друга могао некако избећи из Русије у Персију или Афганистан или у Енглеску, али он каже да са Енглеском нема везу већ три месеца и да му није пријатеља окружног начелника он би просто глатовао, те ми саветује да одемо код окружног начелника и објаснимо му да смо српски војници који су заостали из српске војске која је отишла преко Владивостока за Солун па би нам он могао дати упутство и помоћ у храни, јер би Немци могли бити овде за 2-3 дана. Ми одмах одемо код окружног начелника који је имао ранг генерала. Мене самога пусте пред њега. Кажем му да смо нас пет војника случајно заостали из српске војске, да немамо средстава да наставимо пут за нашима. Он одмах нареди да нам се сваком изда по пар веша, одело и 14 рубаља за пут до Чељабинска.

Ту у Ростову на обали Азовског мора постоје продавнице са печено рибом и крофнама тако да мирише цела околина, а све печено на уљу. Ми одмах купимо по једног печеног шарана од 2-3 киле и цео хлеб и хватамо воз бежећи за Сибир.

За пет дана стигнемо преко царинарнице у Чељабинск где покушавамо преварити и тог окружног начелника, али без успеха. Ту се моја група поделила. Марић, Ратковић и Миловановић хоће у Омск, а Бабовић и ја хоћемо у Тјумен где смо били у логору. Милан Бабовић и ја стигнемо за 2-3 дана у Екаторинбург, али нисмо знали да је тамо већ бољшевичка власт. Узео сам чајник и изашао из вагона по кипућу воду за чај, али видим постројен један вод бољшевика и то све самих гимназијалаца. Заборавио сам да имам Георгијевски крст на прсима. Један бољшевик притрча и рече: „Ево једног Георгијевског кавалера!“ - отрже ми крст са груди и оде. Нисам смео ништа да кажем него да се вратим у вагон. Један руски официр је видео мој случај па је рекао: „Да си протествовао они би

те убили, ту су пре три дана побили сву цареву породицу. Ено тамо. Видите ли ону жуту зграду?“

У томе је воз полазио за Тјумен, а тамо је већ била црвена власт. Одмах кренем у заробљенички логор који је био удаљен од града километар-два. Тамо сам стигао преко пашњака и нашао једну дописницу која ми је стигла из Америке. Јављају ми да су ми послали пет долара, али је новац већ био враћен јер ме нису нашли. Мој џеп је скоро празан и морао сам се негде запослити да не гладујем.

Ту у логору постоји стражара са чуварима логора којих је било само четири човека и то Срба. Неки Милан Шепер, полуписмен човек са три војника, док је заробљеника било 3-4 хиљаде људи, већином Румуна. Они су имали кухињу, али је храна била јако лоша, тек таква да се не умре од глада.

У томе дође командант града, види мене и стражара и запита: „Ко си ти, и шта радиш овде?“ Ја му кажем. Он на то рече: „Пошто си подофицир и добро говориш руски постављам те за команданта страже. Ако можеш накупи још више људи и чувај тај логор да се заробљеници не разилазе. Добићете одмах кујну и пушке.“

За два дана накупио сам још петнаест људи, тако да сам логор довео у ред, а храну смо имали осредњу. Дође командант града, похвали мој рад, обећа ми плату и позове ме са мојим људима у Црвену гарду. Ја му кажем да ми Срби никако нисмо ради да се мешамо у руске послове, да хоћемо помагати колико можемо, али само без крви јер ја не могу убити руског човека. На томе је и остало.

Концем септембра те 1918. године једно предвече у први мрак видимо велики вод пешака долази према нама. Када су дошли на 200 корака развијају се у стрелце. Видим да имају пушке, али не могу да разаберам да ли су црвени или бели. Када су дошли на сто корака вичу: „Један од страже напред, али без оружја!“ Јако сам се уплашио, али ишао сам. Кад сам стигао на пет корака један из средине рече: „Ко си ти?“

„Ја сам командант страже!“ - одговорим.

„Колико имате пушака и људи?“ - упита.

„Људи имам двадесет, а пушака осам и то старе берданке и свега четрдесет комада муниције.“

Онај опет рече: „Ми смо белогардејци. Узели смо власт у граду и хоћемо да видимо кога све има у логору. Ако нађемо црвених ти ћеш бити први убијен, а и сви твоји људи!“

Прегледали су сав логор, али ништа сумњиво нису нашли. Један њихов ме похвали позове да сарађујемо са њима. Захватио сам му на позиву и одговорио исто што и црвенима. Он ми је пружио руку и рекао: „Ви Срби, ако се одржите тако као што кажеш сачуваћете главе.“

Отишли су, а онда смо добили бољу храну, а и плату. **уредио: С.Бубало**

У ТОКУ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ ПАЧЕТИНСКИ ЛОВЦИ НЕКОЛИКО ПУТА ОРГАНИЗУЈУ ШУМСКИ ЛОВ

Мало је ловачких друштава на простору источне Славоније и западног Срема који се могу похвалити да у оквиру свог ловишта имају стотинак хектара шуме. Ову привилегију ипак имају пачетински ловци који од преко 1700 хектара ловишта имају више од двесто хектара шуме.

Шума Јордан, по којој заједничко ловиште на територији општине Трпиња носи име, смештена је између насеља Пачетин, Бобота, Трпиња и Липовача. Ову шуму, иако је њихова, многи у Пачетину називају трпињском, а највише из разлога јер је кроз њу својевремено пролазио пут који је повећивао Пачетин и Трпињу.

Шумски лов који организује ловачко друштво „Шљука“ из Пачетина готово сваки пут окупи тридесетак ловаца. Део њих је распоређен у хајку, а део одлази на дочек где

ЛОВ У ШУМИ ЈЕ ПРАЗНИК ЗА ЛОВЦЕ

стојећи на једном месту чекају долазак дивљачи.

- Наше ловиште располаже са већом врстом дивљачи заступљеном на овом простору, али највише имамо зеца и фазана. Поред њих доста је заступљена и срнећа дивљач, чак и јаребице којих је све мање у другим ловиштима, док дивљих свиња имамо у пролазу, истакао је ловник ЛД „Шљука“ из Пачетина **Србољуб Црногорац**.

У првом шумском лову ове ловне сезоне поред домаћих ловаца ту су се нашли и ловци из Боботе, Бршадина, Габоша, Острова, те из барањских места Суза и Змајевац. На нишану ловаца нашли су се зец, фазан и шљука као и штеточине ли-

сица, куна и свеprisутнији шакал (чагаљ). У овом лову највише је одстрелено зечева којих заиста има доста у овој шуми што се може приписати и чињеници да је лисица у њој далеко мање него прошлих година. Томе у прилог иде и чињеница да у овом лову није одстрелена ни једна лисица.

САМИ ФИНАНСИРАЈУ РАД ДРУШТВА

Организован лов у Пачетину према речима старијих ловаца присутан је од почетка двадесетих година прошлог века. Некада је пачетинско ловачко друштво бројало преко педесет чланова, а данас их је далеко мање.

- Данас имамо 25 активна и два почасна члана. Број ловаца последњих година креће се око те цифре и с обзиром на животни стандард наших људи ми можемо бити задовољни да нас уопште има толико јер лов за једног човека није ни мало јефтин, каже председник ЛД „Шљука“ Пачетин **Саша Марчета** наглашавајући да се друштво финансира искључиво од чланарине

АПЕЛ ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ

Прошле године је у ловиштима на простору општине Трпиња због неадекватног и непримереног тровања штеточина пронађено десетак угинулих срна и знатно више зечева. Ове године такође је примећено неколико угинулих зечева те стога ловачка друштва са подручја ове општине апелују на све пољопривреднике да на адекватан и прописан начин врше дератизацију на својим њивама како не би дошло до већег угинућа племените дивљачи и других врста животиња.

активних ловаца.

Ово друштво поседује и солидан ловачки дом који може да прими око сто особа, а изграђен је у другој половини осамдесетих година прошлог века. Главне активности ловаца ван ловне сезоне јесте и одржавање просторија овог дома као и других ловно-техничких објеката (чеке, солишта, хранилишта и појилишта) како би спремни дочекали ловну сезону и уживали у чарима лова и природе.

Срђан Секулић

У лову је стрпљење од пресудне важности

РЕКЛИ СУ, А БОЉЕ ДА НИСУ

СПРЕМАЈУ СЕ У СМЕТЛАРЕ

"И прво што морамо направити, када се промијени власт за годину дана, (је) да пометемо све с ХРТ-а" – заступник ХДЗ-а **Дује Марасовић** на седници Сабора.

И ПУЦА И МУЗЕ

"Била сам жена која вјеројатно најбоље и гађа и најспретнија је у тим физичким пословима у НАТО-у, али исто тако вјеројатно и једина жена у НАТО-у која зна и може помусти краву. И на то сам поносна" – кандидаткиња за председника Хрватске **Колинда Грабар Китаровић**.

БАЈКОПИСЦИ

"Премијер је постао прави домољуб прије избора, као и Јосиповић који је такођер постао нешто радикалан. Али гледајте све су то приче за малу дјецу" – председник ХДЗ-а **Томислав Карамарко**.

ШЕШЕЉ СЦЕНАРИСТА

"Политичари, и на хрватској и на српској страни понашају се баш као да им је сценарио писао сам Војислав Шешељ" – **Зоран Пусић** мировни активист и председник Грађанског одбора за људска права из Загребa у интервјуу београдским Вестима.

ЛЕПЕ РЕЧИ И ГВОЗДЕНА ВРАТА ОТВАРАЈУ

"Хрватска не може бити слободна док не прекине окупацију Републике Српске Крајине. Хрватска ће кад-тад једнога дана морати да се повуче из РСК. Ја се надам

милом, лепим речима, а ко зна можда ће бити потребне и неке друге методе." – **Војислав Шешељ** у емисији „Бујица“ Осјечке ТВ. „Буде ли он (Шешељ) имао претензија према хрватском територију нека зна да овај пута неће бити никакве тракторијаде, а неће бити ни оних женевских конвенција које су нас спречавале у нашем дјеловању - потпредседник Удруге специјалне полиције **Стево Цулеј** у емисији Бујица Осјечке ТВ.

БАШ СЕ ОГРАДИО

„Ево, ми се још једанпут у емисији ограђујемо од било каквог облика говора мржње видјели смо да је и Шешељ вјеројатно због савјета одвјетника, пазио што ће причати, а поруци Стива Цулеја не треба ништа додати јер се сви слажемо с том поруком.“ – водитељ емисије „Бујица“ **Велимир Бујанец** након поруке Стеве Цулеја Шешељу.

ВОЈВОДИНА ПОДРШКА ИВИ

„Ја Иву Јосиповића веома ценим, због његовог оца који је био партизан и официр мислим да је то била 9. Далматинска бригада, која је ослободила Широки Бријег и под командом оца Иве Јосиповића тамо је стрељан велик број усташа, фрањевачких фратора, а стрељан је и велик број жена и деце. Па када такви људи крену убијати, они тешко стану,“ – **Војислав Шешељ** у емисији „Бујица“ Осјечке ТВ.

АНТИНА ПОДРШКА ВОЈВОДИ

„Тако је Војо, јер ти нама отвараш мракове о којима Хрватска...“ – коментар **Анте Ковачевића** на изјаве Војислава Шешеља о Јосиповићу у емисији „Бујица“.

ВИЗЕ ЗА ДОБРОСУСЕДСКЕ ОДНОСЕ

„Увођење визног режима било би јака и јасна порука да јесмо за добросусједске односе, али да нека правила ипак морају постојати. Ово је порука и грађанима и политици у Србији да стану на лопту, а ако грађани Србије схвате што раде њихови политичари можда ће радити притисак јавности на њу.“ – заступник ХСП АС у Сабору РХ **Иван Тепеш**.

САМО ДА СЕ МОТОР ОД СИЛНОГ РАДА НЕ ПРЕГРЕЈЕ

„Користи које Хрватска може имати од ЕУ Стратегије за јадранско – јонску макрорегију су велике, и политичке и господарске, а Хрватска међу земљама у регији, чланицама ЕУ и нечланицама, може бити мотор“ – председник **Иво Јосиповић** у Ријеци на међународној конференцији ЕУ.

ВАЖНО!!!

РОК ЗА ОДЈАВУ ПРЕБИВАЛИШТА ИСТИЧЕ 29. ДЕЦЕМБРА

Дана 29. децембра 2012. године ступио је на снагу Закон о пребивалишту. Одредбама овог закона прописано је да сви хрватски држављани који су већ до тог датума привремено боравили у иностранству дуже од годину дана имају рок до 29. децембра 2014. године да о томе лично обавесте полицијску управу или станицу на подручју Републике Хрватске где имају пријављено пребивалиште или да то лично ураде у дипломатско-конзуларном представништву Републике Хрватске (Београд, Суботица).

Особе које желе задржати ОСОБНУ ИСКАЗНИЦУ (Личну карту), и привремено пријавити одлазак из РХ, како би задржали здравствено осигурање или како се њихова имовина не би опорезивала као луксузна) требају приложити неки од следећих докумената:

- ако је у поступку обнове и повратка (доказ - копија захтева или решења Уреда за обнову);
- ако је у поступку стамбеног збрињавања (доказ - копија захтева или решења Уреда за стамбено збрињавање);
- ако лице привремено борави у иностранству због посла (доказ - потврда да је запослено у фирми са печатом и потписом власника фирме, ако власник фирме одбије да изда потврду о запослењу онда лице треба да достави копију радне књижице);
- ако је лице на школовању (доказ - потврда из школе или са факултета);
- ако је лице на дуготрајном лечењу (доказ - потврда лекара или болнице);
- ако је лице незапослено треба да достави Изјаву да је изгубило посао и да га уздржавају родитељи или брачни друг;
- ако је лице због година старости неспособно за самосталан живот и уздржавање треба да напише изјаву у смислу да га због старости или болести уздржавају деца или рођаци.

Попуњавање Образаца 1 и Изјаве

Ако лице жели задржати хрватску личну карту онда се **заокружује на образцу слово Д** (пријава привременог одласка изван Републике Хрватске).

У истом образцу 1 треба попунити рубрике **од 1 до 8 и рубрику 14** (рубрике 9, 10, 11, 12, 13 и 15 се не попуњавају).

У рубрици 14 лице треба да напише државу и место изван Републике Хрватске у коју привремено одлази, на које време и разлог одласка (на пример. Србија, Нови Сад, адреса, на 5 година, због нпр. посла).

Важно је нагласити да се привремени одлазак из Републике Хрватске може пријавити до 5 година. Након истека 5 година тј. 2018. године лице може пријавити привремени одлазак из Републике Хрватске, на још три године тј. све док борави у иностранству.

У **изјави** лице које пријављује привремени одлазак из Хрватске подцртава реч означену са **две звездице ** (привремено боравим)**.

инфо. ЗВО

ИЗ ПОЛИЦИЈСКЕ УПРАВЕ ВУКОВАРСКО-СРЕМСКЕ УПОЗОРАВАЈУ ГРАЂАНЕ ДА ДО 29. ДЕЦЕМБРА МОРАЈУ ЗАМЕНИТИ ЛИЧНЕ КАРТЕ НА КОЈИМА НЕМА КУЋНОГ БРОЈА

ЛИЧНЕ КАРТЕ СА КУЋНИМ БРОЈЕВИМА ББ И 0 ОД НОВЕ ГОДИНЕ ВИШЕ НЕ ВАЖЕ

Рок до кога лица која имају пријављено пребивалиште на адресама које нису евидентирани у регистру просторних јединица (катастар), односно воде се на непостојећим адресама (нпр. кућни број 0 или ББ), морају такве личне исправе заменити, истиче 29. децембра ове године. Грађани су дужни да надлежној полицијској управи или станици полиције поново пријаве пребивалиште на адресу која је евидентирана у регистру просторних јединица (катастру).

Неиспуњавање ове обавезе из евиденције података имаће за последицу одјаву пребивалишта из евиденције о пребивалишту у складу са одредбама Закона о пребивалишту, упозоравају надлежни. Процењује се да готово 300.000 држављана Хрватске нема регулисано пребивалиште. Од тога је 44.157 пријављених на адресама са кућним бројем нула или 'бб'. Са неважећим личним каратама је чак 130.314 лица. Ту је и 119.382 оних који су у време доношења Закона о пребивалишту 2012. године били старији од 16 година, а још нису затражили личну карту.

У Далмацији чак 20 хиљада лица има личне карте са ознакама ББ или 0, које више неће важити. Како би свим грађанима, посебно онима из удаљенијих места, али и старијима, омогућила и олакшала замену докумената полиција на терен шаље специјално возило.

То возило, комби, спојено је са информативним системом МУП-а, а документе може да извади било који грађанин без обзира на место становања. Бесплатно је и фотографисање. У комбију грађани могу да поднесу захтев за издавање било којег документа. Израда докумената траје неколико минута, а ово возило је, како наводе у МУП-у, у потпуности њихов производ. Онима који никако не могу до шалтера, полиција стиже на кућна врата.

С. Бубало

Следећи број Извора излази у уторак 23. децембра